



സദ്ഭാവന  
ഓൺലൈനിൽ വായിക്കുവാൻ  
ക്യു.ആർ കോഡ് സ്കാൻ ചെയ്യുക

# സദ്ഭാവന

YouTube

ശ്രീ. ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ രചിച്ച  
ശ്രീമഹാരാമായണം  
കേൾക്കുവാനും വായിക്കുവാനും  
സന്ദർശിക്കുക  
യാട്ടുബ്ബി ചാനൽ  
Jaihind Bharat Voice

പ്രതിമാസ മലയാള വാർത്താപത്രം

SATHBHAVANA

The Monthly Malayalam Newspaper

പുസ്തകം 23

ലക്കം 6

തിരുവനന്തപുരം

2024 ജൂൺ 10

പേജ് 6

വില 5 രൂപ

RNI Reg. No. KERMAL /2002/7358

## “നേച്ചർ ക്ലബ് വേൾഡ് വൈഡ്”

# പശ്ചിമഘട്ടത്തോടൊപ്പം

ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ

കഴിഞ്ഞ അര നൂറ്റാണ്ടു കാലമായി ലോക പരിസ്ഥിതിദിനം വിപുലമായ പരിപാടികളോടെ ആചരിച്ചുവരുന്നു. ഇക്കൊല്ലവും വിവിധ സംഘടനകളുടെയും പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെയും ഗവൺമെന്റുകളുടെയും ആഭിമുഖ്യത്തിൽ സമ്മേളനങ്ങളും ശില്പശാലകളും പ്രതിജ്ഞ പുതുക്കലുമെല്ലാം നടന്നു. അൻപത് വർഷങ്ങളായി തുടരുന്ന ചടങ്ങിന്റെ ആവർത്തനം.

ഇതുമതിയോ...? ലോകത്തിന്റെ സർവ്വനാശം മുന്നിൽക്കണ്ട് വിഷണ്ണരായി നിൽക്കുന്നവരും സഹജീവി സന്തോഷങ്ങളോടെ പരിസ്ഥിതി പ്രവർത്തകരുമെല്ലാം തെല്ലൊരസസ്ഥതയോടെ ഉയർത്തുന്ന ചോദ്യമാണിത്. ആനുകാലിക സാഹചര്യങ്ങൾ വിലയിരുത്തുമ്പോൾ ചോദ്യം തികച്ചും പ്രസക്തമാണുതാനും. ഇതിനു മറുപടിയെന്നോണവും വെറുമൊരു ചടങ്ങെന്ന

നിലയിലല്ലാതെ ലോകം അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പരിസ്ഥിതി ക്രമരഹിതങ്ങളിൽ സജീവമായി ഇടപെടുകൊണ്ട് ആഴത്തിലും പരപ്പിലും പ്രവർത്തിക്കുവാൻ സന്നദ്ധമായും രംഗത്തുള്ള അന്താരാഷ്ട്ര സംഘടനയാണ് “നേച്ചർ ക്ലബ് വേൾഡ് വൈഡ്”.

കാടുകളും മരങ്ങളും സംരക്ഷിക്കുക, വനഭൂമി പരമാവധി വിസ്തൃതമാക്കാൻ ശ്രമിക്കുക, ആഗോളപരിസ്ഥിതിക സംതൃപ്തനവും കാലാവസ്ഥാ സുസ്ഥിരതയും ഉറപ്പാക്കുക തുടങ്ങിയുള്ള യൂണൈറ്റഡ് നേഷൻസ് എൻവയോൺമെന്റ് പ്രോഗ്രാം (യു.എൻ. ഇ.പി)ന്റെ പരിസ്ഥിതി ദിനാചരണ ഉദ്ദേശ്യലക്ഷ്യങ്ങളുമായി പൂർണ്ണമായി ചേർന്നുനിന്നുള്ള പ്രവർത്തനമാണ് “നേച്ചർ ക്ലബ് വേൾഡ് വൈഡ്” വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. വായുവും ജലവും മനുഷ്യോപയോഗ യോഗ്യമാക്കുന്ന കാര്യത്തിലും പ്രത്യേക ശ്രദ്ധയുണ്ടാവണം.

സംഘടന ഈ വർഷം മുതൽ പരിസ്ഥിതി ദിനമല്ല, മറിച്ച്



ഈവർഷം മുതൽ പരിസ്ഥിതി ദിനമല്ല, മറിച്ച് പരിസ്ഥിതി മാസമായിരിക്കും ആചരിക്കുക. ജൂൺ 5 മുതൽ ജൂലൈ 4 വരെയുള്ള ഒരുമാസക്കാലം വിവിധങ്ങളായുള്ള കർമ്മപരിപാടികളുമായി “നേച്ചർ ക്ലബ് വേൾഡ് വൈഡ്” പരിസ്ഥിതിമാസം ആചരിക്കും. വരും വർഷങ്ങളിലും പരിസ്ഥിതി മാസാചരണം കൃത്യമായി തുടരുവാനും സംഘടന തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതോടൊപ്പംതന്നെ ദിന-വാർ-മാസ-വത്സര പരിധിവെയ്ക്കാതെയുള്ള തുടർച്ചയായ ബോധവൽക്കരണ-പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി മുന്നോട്ടുപോവുകയും ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. “നേച്ചർ ക്ലബ് വേൾഡ് വൈഡ്” എന്ന സംഘടനയുടെ സംരംഭങ്ങളെ പരിസ്ഥിതി പ്രവർത്തകർ ഇരുകൈകളും നീട്ടി സ്വീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

ആഗോളപരിസ്ഥിതിക സംരക്ഷണത്തിന്റെ ആണിക്കല്ലായ്ക്കേരളം ഉൾപ്പെടുന്ന പശ്ചിമഘട്ടമേഖലയാണ്. പശ്ചിമഘട്ടമേഖല സംരക്ഷണത്തിലുടമയത്രമേ ലോക പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണവും ലോക പരി

പശ്ചിമഘട്ടമേഖല അപകടപ്പെടുന്നപക്ഷം അത് ലോകത്തിന്റെ തന്നെ നിലനിൽപ്പിനെ അപകടകരമാംവിധം ബാധിക്കും! സഹോദരകളായ ഈ സാഹചര്യത്തിലാണ് പശ്ചിമഘട്ട സംരക്ഷണത്തിന്റെ പ്രാധാന്യവും ആവശ്യകതയും വർദ്ധിക്കുന്നത്.

പരിസ്ഥിതി സംതൃപ്തിതാവസ്ഥാ പരിപാലനവും സാധിതപ്രായ മാവുകയുള്ളൂ എന്നതാണ് വസ്തുത. ലോകമെമ്പാടുമുള്ള പരിസ്ഥിതി ശാസ്ത്രജ്ഞരും ഭൗമശാസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധരുമെല്ലാം ഇക്കാര്യം ആവർത്തിച്ചുവ്യക്തമാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനു കാരണവും മറ്റൊന്നല്ല. പശ്ചിമഘട്ടമേഖലയിലെ പലേടങ്ങളും പരിസ്ഥിതിലോല പ്രദേശങ്ങളാണ്. പശ്ചിമഘട്ടമേഖല അപകടപ്പെടുന്നപക്ഷം അത് ലോകത്തിന്റെ തന്നെ നിലനിൽപ്പിനെ അപകടകരമാംവിധം ബാധിക്കും! സഹോദരകളായ ഈ സാഹചര്യത്തിലാണ് പശ്ചിമഘട്ട മേഖലയിലുന്ന്

(ശേഷം 6-9 പേജിൽ)

## അഹങ്കാരത്തിന്റെ ഫലം ആപത്ത്: ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ



ദേഹം കുടിച്ചേർത്തു. രാമായണ പ്രഭാഷണപരമ്പരയിൽ സംബന്ധിച്ച് രാമായണ പ്രഭാഷണം നടത്തുകയായിരുന്നു ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ. അഹങ്കാരിയായതും അതിപ്രബലന്മാർപോലും ആപത്തിൽ ചെന്നുചാടിയ സംഭവങ്ങൾ രാമായണത്തിൽ കാണാം. ശിവ-പാർവ്വതിപുത്രനും അതിബലവാനുമായ ഹനുമാനുപോലും അഹങ്കാരത്തിന്റെ തീക്തഫലം അനുഭവിക്കാതിരിക്കാനായില്ല. ഹനുമാൻ വായുദേവന്റെ പുത്രനാണെന്നതും കേസരിയെന്ന വാനര ശ്രേഷ്ഠന്റെ പുത്രനാണെന്നതും സാങ്കേതികമായി ശരിതന്നെയാണെങ്കിലും ശ്രീപാർവ്വതി-ശ്രീപരമേശ്വര സംഗമത്തിൽ രൂപപ്പെട്ട ബിജമാണ് വായുദേവൻ മുഖേന അത്

ജന എന്ന വാനരസ്ത്രീയുടെ ഗർഭത്തിൽ നിക്ഷേപിച്ചത്. തുടർന്ന് അഞ്ജന പ്രസവിച്ച ശിശുവാണു ഹനുമാൻ. കേസരി എന്ന വാനരശ്രേഷ്ഠൻ അഞ്ജനയുടെ ഭർത്താവായിരുന്നു. സുര്യദേവനിൽ നിന്നാണ് ഹനുമാൻ വിദ്യകൾ അഭ്യസിച്ചത്. സദാ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന സുര്യദേവന്റെ രഥത്തിന് സുര്യദേവനൊപ്പം അതിവേഗം പിന്നോട്ടു നടന്നായിരുന്നു പാപം. സുര്യദേവനിൽ നിന്നും നാല് വേദങ്ങളും ആറ് ശാസ്ത്രങ്ങളുമടക്കമുള്ള എല്ലാ വിദ്യകളും അഭ്യസിച്ചശേഷം ഒരുനാൾ ഹനുമാൻ കാട്ടിലൂടെ സഞ്ചരിക്കവേ ഗൗതമ മഹർഷിയുടെ ആശ്രമത്തിനു സമീപമെത്തി. മഹർഷിയുടെ ആശ്രമം ഒരു വലിയ ഗുഹയായിരുന്നു. ആശ്രമം സന്ദർശിക്കാമെന്നുകരുതി ഹനുമാൻ ഗുഹയ്ക്കുള്ളിലേക്ക് കയറി. അന്നേരം മഹർഷിയും ശിഷ്യന്മാരും അവിടെയുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഹനുമാൻ ഗുഹയിൽ നിന്നും പുറത്തേയ്ക്കിറങ്ങവെ ഒരു പുലി അതുവഴി പോവുകയായിരുന്നു. അതുകണ്ടപ്പോൾ ഹനുമാനിൽ വാനരസഹജമായ

കുസൃതി തലപൊക്കി. താൻ അതിശക്തനാണെന്നും എല്ലാ വിദ്യകളും സായത്തമാക്കിയവനുമെന്നുമുള്ള അഹങ്കാരത്തിൽ ഹനുമാൻ പുലിയെ പൊക്കിയെടുത്ത് ഗുഹയ്ക്കുള്ളിലാക്കിയശേഷം ഗുഹാമുഖം ഒരു കുറ്റൻ കരിങ്കല്ലുകൊണ്ട് മൂടിവെച്ചു. തുടർന്ന് നടന്നുപോയി. കുറേ സമയം കഴിഞ്ഞ് മൂന്നിയും ശിഷ്യന്മാരും മടങ്ങിവന്നപ്പോൾ ഗുഹാകവാടം കുറ്റൻ കല്ലുകൊണ്ട് മൂടിയിരിക്കുന്നത് കണ്ടു. കുറേയേറെ ശിഷ്യർ അപ്പോൾ ഗൗതമ മഹർഷിക്കൊപ്പമുണ്ടായിരുന്നു. അവരെല്ലാം ചേർന്ന് ഒത്തുപിടിച്ചിട്ടും ആദ്യമാണ് കരിങ്കല്ലിനെ ഒന്നനക്കാൻ പോലും കഴിഞ്ഞില്ല. ഒടുവിൽ ഏറെനേരത്തെ കഠിന ശ്രമഫലമായി കല്ലിനെ കുറച്ചുമാറ്റുവാൻ കഴിഞ്ഞു. അപ്പോഴാകട്ടെ ഗുഹയിൽനിന്നും പുലി പുറത്തേയ്ക്കു ചാടി. ശിഷ്യന്മാർ ഭയന്നുവിറച്ചു. മൂന്നി അവർക്ക് ധൈര്യം കൊടുത്തു. “നമ്മുടെ ആശ്രമത്തിൽ വന്ന് നമ്മെ ഉപദ്രവിക്കുവാൻ ഒരു പുലിക്കും സിംഹത്തിനുമായില്ല...” എന്ന് മൂന്നിന്ദ്രൻ അവരെ

(ശേഷം 6-9 പേജിൽ)

## ബി.എസ്.എസ് സംസ്കാര ഭാരതം കാവ്യസദസ്സ്

### ബി.എസ്.എസ് സംസ്കാര ഭാരതം കാവ്യസദസ്സ് ജി. എസ്. പ്രദീപ് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു



ബി.എസ്.എസ് സംസ്കാര ഭാരതം കാവ്യസദസ്സ് ജി. എസ്. പ്രദീപ് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്യുന്നു

ബി.എസ്.എസ് കൾച്ചറൽ മിഷന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ സംസ്കാര ഭാരതത്തിന്റെ പ്രതിമാസ പരിപാടിയായ ‘സംസ്കാര ഭാരതം കാവ്യസദസ്സ്’ കവടിയാർ സദ്ഭാവന ഭവൻ ആഡിറ്റോറിയത്തിൽ വൈലോപ്പിള്ളി സംസ്കൃതി ഭവൻ വൈസ് ചെയർമാൻ ജി. എസ്. പ്രദീപ് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. ബി.എസ്.എസ് ചെയർമാൻ ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ അധ്യക്ഷത വഹിച്ച ചടങ്ങിൽ ബി.എസ്.എസ് ഡയറക്ടർ ജ

നന്തൽ ജയശ്രീകുമാർ സ്വാഗതം ആശംസിച്ചു. ചടങ്ങിൽ ബി.എസ്.എസ് അസിസ്റ്റന്റ് ഡയറക്ടർ സ്മിത മനോജ് കൃതജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തി. സുധീഷ് ചടയമംഗലം ഏകോപനം നിർവഹിച്ച പരിപാടിയിൽ മുപ്പതിലേറെ കവികൾ തങ്ങളുടെ കവിതകൾ അവതരിപ്പിച്ചു. ഏപ്രിൽ മാസത്തെ ഏറ്റവും മികച്ച കവിതയ്ക്കുള്ള പുരസ്കാരം ജി.എസ്. പ്രദീപിന് നിന്നും സുരേന്ദ്രൻ വെള്ളായണി ഏറ്റുവാങ്ങി.

## സംസ്കാര ഭാരതം ഗാനസദസ്സ്

ബി.എസ്.എസ് സംസ്കാര ഭാരതത്തിന്റെ പ്രതിമാസ പരിപാടിയായ ‘ഗാനസദസ്സ്’ കവടിയാർ സദ്ഭാവന ഭവൻ ആഡിറ്റോറിയത്തിൽ ബി.എസ്.എസ് ചെയർമാൻ ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ

അധ്യക്ഷതയിൽ നടന്നു. ബി.എസ്.എസ് ഡയറക്ടർ ജനന്തൽ ജയശ്രീകുമാർ സ്വാഗതം ആശംസിച്ചു. ബി.എസ്.എസ് അസിസ്റ്റന്റ് ഡയറക്ടർ സ്മിത മനോജ് ഏകോപനം നിർവഹിച്ചു.

(ശേഷം 2-9 പേജിൽ)

## കേന്ദ്രവും കേന്ദ്രിയവും



**വേണം**  
വീടില്ലാത്ത വീടുണ്ടാകണം  
വാക്കില്ലാത്ത വാചകം പോലെ  
ചുട്ടില്ലാത്ത ചുട്ടുണ്ടാകണം  
തീയ്യില്ലാത്ത സന്ദേശം പോലെ

**വീഡ്യാത്മം**  
മുത്തച്ഛൻ മുത്ത അച്ചനാകുമ്പോൾ  
വ്യഥാസദനങ്ങൾ  
പാമ്പും പഴയതാണു നല്ലതെന്നു  
പറഞ്ഞവനാരോ പമ്പര വില്പ്വതി

**കരുതൽ**  
ക്രോധം അഗ്നിയാണെങ്കിൽതന്നെ  
മഹാകാരുണ്യമഗ്നിയത്രേ അസുയയും  
ആർത്തിയും ക്രൂരവും സന്ദേശമി-  
ല്ലഗ്നി തന്നെയല്ല  
കരുതാമൊര്പ്പം ജലം കരൾക്കുനിമിത്തം  
തണുപ്പിനായ് തലോടലിനായ്.

**നൃത്തം**  
യക്ഷികൾ രാക്ഷസർ പൊട്ടിച്ചിരിക്കുന്ന  
മുത്തശ്ശിക്കഥയല്ലേ ബാലകാലം  
യക്ഷികൾ രാക്ഷസർ നൃത്തം ചവിട്ടുന്ന  
സത്യമാം കഥയല്ലേ ബാക്കികാലം

**നമ്മൾ**  
വ്യക്തങ്ങൾ വീഴുമ്പോൾ കരയുവത്  
പക്ഷികൾ മാത്രം  
പുഷ്പങ്ങൾ കൊഴിയുമ്പോൾ വീര്യമുയർന്നു  
ശലഭങ്ങൾ മാത്രം  
അക്ഷിയിൽ കണ്ണീർ തേടുവതു  
കരൾപ്പക്ഷി മാത്രം  
പുച്ചത്തിൻ കൂട്ട നിവർപ്പതോ  
മർത്തുരം നമ്മൾ മാത്രം

## കാര്യവിചാരം



**മൗലവിയുടേയും ഡോക്ടറുടേയും രണ്ട് കാഴ്ചപ്പാടുകൾ**

മൗലാനാ ഉമർ പാലമ്പോരി ലോക പ്രശസ്തനായ ഒരു മത പണ്ഡിതനായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ഒരു യാത്രയിൽ വെച്ച് യുക്തിവാദിയായ ഒരു ഡോക്ടറെ കണ്ട് മുട്ടി. ഡോക്ടർ ചോദിച്ചു: ‘മൗലവി സാഹിബ്, മരണശേഷം ഖബറിൽ ചോദ്യമുണ്ടാവുമെന്നും ദുർമാർഗ്ഗികൾക്ക് ശിക്ഷയുണ്ടാവുമെന്നും പ്രവാചകൻ മുഹമ്മദ് നബി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവിടെ അഗ്നിയും പാമ്പും തേളുമെല്ലാം ഉണ്ടാകുമെന്നും പറയുന്നു. എന്നാൽ, ഏതെങ്കിലും അക്രമകാരിയായ ഒരു മനുഷ്യന്റെ ഖബറിനകത്ത് താങ്കൾക്ക് അത് കാണിച്ചു തരാമോ?’

‘ഒരിക്കലുമില്ല. മൗലവി മറുപടി പറഞ്ഞു: ‘അപ്പോൾ താങ്കൾ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നത് അസത്യമല്ലേ? ജനങ്ങളെ വിഡ്ഢിയാക്കുകയല്ലേ? താങ്കളെപ്പോലുള്ളവർ? ഡോക്ടർ തുടർന്നു ചോദിച്ചു: പാമ്പും തേളും തീയുമെല്ലാം ഞാൻ ഈ ലോകത്ത് കാണിച്ചു തരാം പക്ഷേ, ഖബറിൽ താങ്കൾക്ക് കാണിക്കാൻ കഴിയില്ല. ശാന്തമായി ഇത്രയും കേട്ട ശേഷം മൗലവി തിരിച്ചു ചോദിച്ചു: ‘താങ്കൾ പഠിച്ച മെഡിക്കൽ സയൻസ് പ്രകാരം

(ശേഷം 2-9 പേജിൽ)



# 'ഭാരത് സേവക്' ബഹുമതി നൽകി ആദരിച്ചു

'ഭാരത് സേവക്' ബഹുമതികൾ ബി.എസ്.എസ് ചെയർമാൻ ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ സമ്മാനിക്കുന്നു



സാങ്കു വർശ്നിസ്



എസ്. ജ്യോതിസ് ചന്ദ്രൻ



ഡോ. പി. കൃഷ്ണകുമാർ



ശോഭന ശീവാന്ദ്രൻ



കൃഷ്ണപ്രിയ

### സാങ്കു വർശ്നിസ്

തിരുവനന്തപുരം വട്ടിയൂർക്കാവ് സ്വദേശി. അഭിനേതാവ്, സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തകൻ എന്നീ നിലകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധനേടിയ സിനിമകൾ മഴവിൽ മനോരമയിലെ ഭ്രമണം, ഏഷ്യാനെറ്റിയിലെ മൗനരാഗം എന്നിവയാണ്. ആദ്യ സിനിമ സുരേഷ് ഗോപി നായകനായ കന്യാകുമാരി സെവൻസ് സിനിമകളിലും സിനിമകളിലും അഭിനയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതുകൂടാതെ മികച്ച ഒരു സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തകൻ കൂടിയാണ് ഇദ്ദേഹം.

### എസ്. ജ്യോതിസ് ചന്ദ്രൻ

കഴക്കൂട്ടം ജ്യോതിസ് സെൻട്രൽ സ്കൂളിന്റെ ചെയർമാൻ. 2004 ൽ തുടങ്ങിയ ഈ സ്കൂൾ പല കാര്യങ്ങളിലും ഏറ്റവും ആധുനികമായ പഠനകേന്ദ്രമാണ്. ആത്മസമർപ്പണവും കഠിനാധ്വാനവും ജീവിതവ്യക്തിത്വം ക്ഷമയും ധാരാളം പ്രസ്ഥാനങ്ങളിലെ ഉപദേശക സമിതികളിലും മറ്റ് സുപ്രധാന പദവികളും അലങ്കരിച്ച് വിദ്യാഭ്യാസ മേഖലയെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിലുള്ള കഠിനപ്രയത്നത്തിലാണ്

### ഡോ. പി. കൃഷ്ണകുമാർ

1980 മുതൽ കോളേജ് അധ്യാപകൻ. 2012-ൽ തിരുവനന്തപുരം എം.ജി. കോളേജിലെ എക്കണോമിക്സ് വകുപ്പ് മേധാവിയായി വിരമിച്ചു. ഇപ്പോൾ ലോ അക്കാദമിയിൽ എക്കണോമിക്സ് പ്രൊഫസർ. ആകെ 44 വർഷത്തെ അധ്യാപന ജീവിതം. പ്ലാനിംഗ് ബോർഡ്, നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഗുറൽ ഡെവലപ്മെന്റ്, ഇട തുടങ്ങിയ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഗവേഷണ പ്രോജക്ടുകൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. രാജീവ്ഗാന്ധി ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഡെവലപ്മെന്റ് സ്റ്റഡീസിലെ ഓണ

### ശോഭന ശീവാന്ദ്രൻ

ഒകാലം കുണ്ടറ സ്വദേശി. സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തക പാചക വിദഗ്ദ്ധ. പല ചാനലുകളും നടത്തിയ കുക്കിഷോകളിൽ ഒന്നാം സമ്മാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൈരളി ടിവി നടത്തിയ കുക്കി മത്സരത്തിൽ ഒകാലം പാചകനായി യായി സമ്മാനം ലഭിച്ചു. ധാരാളം സ്ഥലങ്ങളിൽ പരിപിച്ചിട്ടുണ്ട്. എസ്.എൻ.ഡി.പി. യൂണിയന്റെ 57 ശാഖയു

### കൃഷ്ണപ്രിയ

65 വനിതാസംഘം സെക്രട്ടറിയായി 7 വർഷവും പ്രസിഡന്റായി 9 വർഷവും പ്രവർത്തിച്ചു. നിലവിൽ കേന്ദ്ര കമ്മിറ്റി അംഗമാണ്. എസ്.എൻ.ഡി.പി. പ്രവർത്തനം പൊതു പ്രവർത്തനം, ഗാന്ധിദേവൻ പ്രവർത്തനം തുടങ്ങിയവയിൽ സജീവമാണ്. കുടുംബശ്രീ പ്രസിഡന്റ്, നെടുമ്പന പഞ്ചായത്തിന്റെ വയോജന ക്ലബ്ബിന്റെ പ്രസിഡന്റ്, പകൽവീടിന്റെ സെക്രട്ടറി എന്നീ നിലകളിലും പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

### അനിത വിനോദ്

തിരുവനന്തപുരം പി.ടി.പി. നഗർ



അനിത വിനോദ്



പിതാംബരൻ നീലേശ്വരം



ആറുമാവൻ ടി. ആർ



കൃഷ്ണപ്രസാദ്



ഡോ. വാഴമുട്ടം ബി. ചന്ദ്രബാബു

### അനിത വിനോദ്

കണ്ണൂർ പിലാത്തറ സ്വദേശി നിലവിൽ മഹാരാഷ്ട്രയിൽ താമസം. പിന്നണി ഗായിക, ചാരിറ്റി പ്രവർത്തക, സംഗീത അദ്ധ്യാപിക, മലയാളം, ഹിന്ദി, ഗുജറാത്തി ഭാഷകളിലെ പിന്നണി ഗായിക, ആൽബങ്ങളിലും നിരവധി സ്റ്റേജ് ഷോകളിലും പാടിയിട്ടുണ്ട്. സംഗീതത്തിൽ ബിരുദം നേടിയ ശേഷം ഗുജറാത്തിൽ സംഗീത അദ്ധ്യാപികയായി സേവനം അനുഷ്ഠിച്ചുവരുന്നു. ഇന്ദിരാഗാന്ധി മെമ്മോറിയൽ താരപ ഫെസ്റ്റിവൽ മെമ്മോറിയൽ അവാർഡ്, മാതൃഭൂമി അവാർഡ്, ഗു

### പിതാംബരൻ നീലേശ്വരം

എറണാകുളം നീലേശ്വരം സ്വദേശി. കഥാകൃത്ത്, ലേഖകൻ, നാടക രചയിതാവ് സുകുമാർ അഴീക്കോട് തത്വമസി സാഹിത്യഅക്കാദമി പ്രഥമ ജ്യോതിർഗമയ പുരസ്കാരം, ബഹറിൻ കേരളീയ സമാജം സംഘടിപ്പിച്ച നാടക മത്സ

### ആറുമാവൻ ടി. ആർ

ആലപ്പുഴ താത്തപ്പള്ളി സ്വദേശി. ചലച്ചിത്ര നടൻ, മിമിക്രി ആർട്ടിസ്റ്റ്, വേൾഡ് ഡ്രാമാറ്റിക് സ്റ്റഡീ സെന്റർ ആൻഡ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ സ്മേ

### കൃഷ്ണപ്രസാദ്

നെട്ടൂറിൻകര കുന്തത്തുകാൽ സ്വദേശി. സംവിധായകൻ. 20 വർഷമായി സിനിമയ്ക്ക് രംഗത്ത് തുടർന്ന് വരുന്നു. മഞ്ഞിൽ വിരിഞ്ഞ പുവ് 850 ഓട്ടം എപ്പിസോഡിൽ അസോസിയേറ്റ് ഡയറക്ടറായും തുടർന്ന് ഡയറക്ടറായും പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നു. മികച്ച ചാരിറ്റി പ്രവർത്തകൻ കൂടിയാണ്. നിരവധി പുരസ്കാരങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

### ഡോ. വാഴമുട്ടം ബി. ചന്ദ്രബാബു

തിരു. കോവളം വാഴമുട്ടം സ്വദേശി. ഗാനപ്രവീണ് ഉന്നതനിലയിൽ പാസ്റ്ററ

### അരിയ. പി. എം. ബിനു

പാറശ്ശാല സ്വദേശി. യുവ കർഷകൻ, കോളേജ് അദ്ധ്യാപകൻ, അഡ്വക്കേറ്റ്, കൗൺസിലിംഗ് സെക്കോളജിസ്റ്റ്, ദുരന്തരംഗ ഉൾപ്പെടെ പല മാധ്യമങ്ങളിലും വിവിധങ്ങളായ വിദ്യാഭ്യാസ പ്രോഗ്രാമുകൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകുന്നു. നിലവിൽ കേരള ലോ അക്കാദമിയിൽ അധ്യാപകനായും നിരവധി സ്കൂളുകളിലെ കൗൺസിലർ ആയും പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഇന്ത്യ പ്രൈം പ്രൊഫസർക്ക് അവാർഡ്, കൗമുദി ടീച്ചർ അദ്ധ്യാപക പുരസ്കാരം, മീഡിയ സിറ്റി ഗുരുശ്രേഷ്ഠ പുരസ്കാരം, കലാമന്ദിര മണി പുരസ്കാരം, ഡോ.



ടി.വ. രവിദ്രൻ



പാരിഷ്കാർ എം. ടി.



അരിയ. പി. എം. ബിനു



ശരത് .എ. ഹരിദാസൻ



രജനി ഗണേഷ്

### ടി.വ. രവിദ്രൻ

മുദ്രഗത്തിൽ ഗാനഭൂഷണവും ഗാനപ്രവീണ്യം കരസ്ഥമാക്കിക്കൊണ്ട് എം. ജി. യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിൽ നിന്നും എം.എ മ്യൂസിക് കരസ്ഥമാക്കി. ക്ലബ്ബിന്ദ്ര അവാർഡ് ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. മ്യൂസിക് അക്കാദമി ചെയർമാൻ, ഫൈനാൻസ് സൊസൈറ്റി ചെയർമാൻ, ശ്രീ സാതി തിരുനാൾ സംഗീതസഭ തിരുവനന്തപുരം, ചെയർമാൻ മ്യൂസിക് ഗുരുവായൂർ എന്നീ സഭകളിൽ പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. കാഞ്ചികാമകോടി ആസ്ഥാന വിദഗ്ദ്ധൻ 2010, മഹായോഗിനി ലളിതമ്മ സംഗീതപുരസ്കാരം 2015, കലാനിധി ഗുരുപൂർണിമ പുരസ്കാരം 2014

### പാരിഷ്കാർ എം. ടി.

മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ പോലീസ് മെഡൽ ഉൾപ്പെടെ 40 ലധികം ഗ്യാൾ സർവീസ് എൻട്രികൾക്ക് അർഹനായ പോലീസ് ഉദ്യോഗസ്ഥൻ. തിരു. പത്മതീർത്ഥകുളത്തിൽ മുങ്ങിത്താഴ്ന്ന മരണത്തോട് മല്ലടിച്ചിരുന്ന വൃദ്ധമാതാവിനെ കരക്കെത്തിച്ചത് ഹരിഷാണ്. ഇത്തരം നിരവധി പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഔദ്യോഗിക ജീവിതത്തിലുണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

### അരിയ. പി. എം. ബിനു

പാറശ്ശാല സ്വദേശി. യുവ കർഷകൻ, കോളേജ് അദ്ധ്യാപകൻ, അഡ്വക്കേറ്റ്, കൗൺസിലിംഗ് സെക്കോളജിസ്റ്റ്, ദുരന്തരംഗ ഉൾപ്പെടെ പല മാധ്യമങ്ങളിലും വിവിധങ്ങളായ വിദ്യാഭ്യാസ പ്രോഗ്രാമുകൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകുന്നു. നിലവിൽ കേരള ലോ അക്കാദമിയിൽ അധ്യാപകനായും നിരവധി സ്കൂളുകളിലെ കൗൺസിലർ ആയും പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഇന്ത്യ പ്രൈം പ്രൊഫസർക്ക് അവാർഡ്, കൗമുദി ടീച്ചർ അദ്ധ്യാപക പുരസ്കാരം, മീഡിയ സിറ്റി ഗുരുശ്രേഷ്ഠ പുരസ്കാരം, കലാമന്ദിര മണി പുരസ്കാരം, ഡോ.

### ശരത് .എ. ഹരിദാസൻ

പാലക്കാട് കൽപ്പാത്തി സ്വദേശി. ചലച്ചിത്രകാരനും, എഴുത്തുകാരനും, പ്രഭാഷകനുമാണ്. ഇന്ത്യയിലെ ആചാരങ്ങളും, അനുഷ്ഠാനങ്ങളും കാണിക്കുന്ന നിരവധി ഡോക്യുമെന്ററികൾ നിർമ്മിക്കുകയും സംവിധാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇൻഡ്യൻ സംസ്കാരത്തെയും ചരിത്രത്തെയും കുറിച്ചുള്ള ഒരു ലക്ഷ്യത്തിലധികം പഴയ പുസ്തകങ്ങളും, കൈയെഴുത്തു പ്രതികളും ശേഖരിച്ച് ഡിജിറ്റൽ കോപ്പികളാക്കി മാറ്റി. പ്രോജക്ട് അക്ഷരം എന്ന പ്രോജക്ടിന്റെ സഹപാതകൻ കൂടിയാണ്. കൃഷ്ണനാഥ് വിസ്മർ 18 മെഡിറ്റേഷൻ സ്പ്രിംഗ് എ ലൈഫ് ഓഫ് പർപ്പസ് ആൻഡ് പ്രോസ്പെരിറ്റി എന്ന പേരിൽ രചിച്ച പുസ്തകം ഒരു അന്താരാഷ്ട്ര ബെസ്റ്റ് സെല്ലറാണ്.

### രജനി ഗണേഷ്

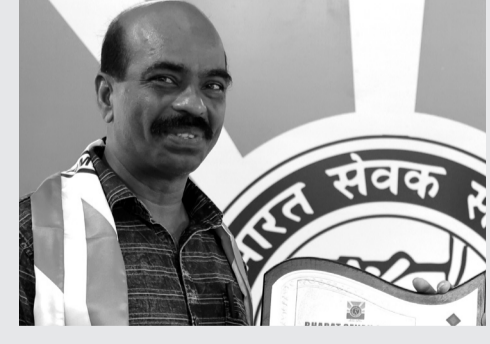
കണ്ണൂർ പേരാവൂർ സ്വദേശി. കവയിത്രി, കഥാകൃത്ത്, ഗാനരചയിതാവ്, ലേഖിക, അഭിനേതാവ്, സംവിധായിക, പ്രഭാഷക, ടിവി ചാനലുകളിൽ രാമായണ പാരായണം നടത്താ

### അരിയ. പി. എം. ബിനു

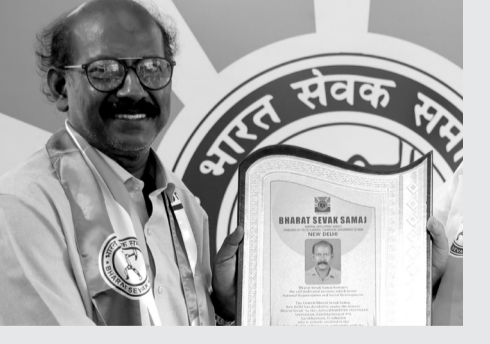
പാറശ്ശാല സ്വദേശി. യുവ കർഷകൻ, കോളേജ് അദ്ധ്യാപകൻ, അഡ്വക്കേറ്റ്, കൗൺസിലിംഗ് സെക്കോളജിസ്റ്റ്, ദുരന്തരംഗ ഉൾപ്പെടെ പല മാധ്യമങ്ങളിലും വിവിധങ്ങളായ വിദ്യാഭ്യാസ പ്രോഗ്രാമുകൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകുന്നു. നിലവിൽ കേരള ലോ അക്കാദമിയിൽ അധ്യാപകനായും നിരവധി സ്കൂളുകളിലെ കൗൺസിലർ ആയും പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഇന്ത്യ പ്രൈം പ്രൊഫസർക്ക് അവാർഡ്, കൗമുദി ടീച്ചർ അദ്ധ്യാപക പുരസ്കാരം, മീഡിയ സിറ്റി ഗുരുശ്രേഷ്ഠ പുരസ്കാരം, കലാമന്ദിര മണി പുരസ്കാരം, ഡോ.



കെ. സി. സതീഷ്കുമാർ



സുരേഷ്. കെ



ആർട്ടിസ്റ്റ് ജിനദേവൻ വെളിയനാട്



പ്രിൻസ് ജോൺസൻ



റീജ എം. പി

### കെ. സി. സതീഷ്കുമാർ

തിരുവനന്തപുരം ആനയറ സ്വദേശി. ക്രിക്കറ്റ്താരം സംസ്ഥാന രഞ്ജിട്രോഫി ക്രിക്കറ്റിൽ ഇടം നേടി. ഇന്ത്യൻ സൗത്ത് സോൺ അണ്ടർ 19 ടീമിലും പ്രതിനിധീകരിച്ചു. 2012 മുതൽ 2019 വരെ മലയാള സിനിമ സംവിധായകരുടെ ക്രിക്കറ്റ് ടീമിന്റെ കോച്ചായും പ്രവർത്തിച്ചു. 35 വർഷമായി റെയിൽവേ ട്രേഡ് യൂണിയൻ രംഗത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്നു. റെയിൽവേയുടെ കലാസാംസ്കാരിക രംഗത്തെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും നേതൃത്വം നൽകുന്നു. തിരുവനന്തപുരം റെയിൽവേയുടെ ആർട്സ് ക്ലബ്ബ് സെക്രട്ടറിയായും പ്രസിഡന്റായും നിരവധി

### സുരേഷ്. കെ

തിരു. ഫോർട്ട് പോലീസ് സ്റ്റേഷനിൽ പബ്ലിക് റിലേഷൻ ഓഫീസറായി ജോലി ചെയ്തു വരുന്നു. ഡൽഹി പോലീസ് സേനയിൽ നിന്നും കേരള പോലീസ് സേനയിൽ ആന്റി ഗുണ്ടാ സ്പെഷ്യൽ സ്കോഡിലേക്ക് നിയോഗിക്കപ്പെട്ടു. ദില്ലിയിലും കേരളത്തിലുമുള്ള മികച്ച പ്രവർത്തനത്തിന് ഒട്ടേറെ Good Service Entry യും ലഭിച്ചു. ധാരാളം ലേഖനങ്ങളും ചെറുകുറിപ്പുകളും എഴുതിയിട്ടുണ്ട്.

### ആർട്ടിസ്റ്റ് ജിനദേവൻ വെളിയനാട്

എറണാകുളം ആരക്കുന്നം സ്വദേശി. ചിത്രകലാരംഗത്ത് നാലരപതിറ്റാണ്ടായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ചിത്രകലയിൽ ഗ്രൂപ്പ് ഡിപ്ലോമ നേടി. അതേ സ്ഥാപനത്തിൽ അദ്ധ്യാപകനായി പ്രവർത്തിച്ചു. കാൽ നൂറ്റാണ്ടിലേറെ ഓമാൻ, ദുബായ്, ചത്തർ, ലബനോൻ, ജോർദ്ദാൻ, സൗദി തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിൽ ഇന്റർനിയർ ഡിസൈനിംഗ് മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിച്ചു. വിനസ് കലോത്സവ് വൈറ്റില പുരസ്കാരം, നായരമ്പലം സർഗ്ഗവേദി സാഹിത്യ പുരസ്കാരം, ലിവിംഗ് സ്പിരിറ്റ് ചത്തർനൽകിയ പുരസ്കാരം, ഇമ്മാനുവൽ റിവൈവൽ മിനിസ്ട്രി പുരസ്കാരം,

### പ്രിൻസ് ജോൺസൻ

തിരുവനന്തപുരം വെള്ളനാട് സ്വദേശി. സിനിമ-സീരിയൽ-ആൽബം, അഭിനേതാവ്, നിർമ്മാതാവ്, സംവിധായകൻ, ഗായകൻ 12 വർഷമായി സിനിമ മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഫെഡറേഷൻ ഓഫ് ഗ്ലോബൽ ഫിലിം മേക്കേഴ്സിന്റെ തിരുവനന്തപുരം ജി

### റീജ എം. പി

വയനാട് അമ്പലവയൽ സ്വദേശി. സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തക. നാഷണൽ ഹ്യൂമൻ റൈറ്റ്സ് ആൻഡ് ആന്റി കറപ്ഷൻ ഫോഴ്സ് എന്ന സംഘടനയിൽ ചേർന്ന് മനുഷ്യാവകാശ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നു. നന്മ മരം ഗ്ലോബൽ ഫൗണ്ടേഷൻ എന്ന സംഘടനയിൽ പ്രകൃതിക്കുവേണ്ടി

### അരിയ. പി. എം. ബിനു

പതിനഞ്ചുവർഷമായി പൊതുരംഗത്ത് പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നു. ഇതിനോടൊപ്പം നിരവധി അവാർഡുകൾ കരസ്ഥമാക്കി. കാമരാജ ഫൗണ്ടേഷൻ ഓഫ് ഇന്ത്യ, ഡി.കെ.ഡി.എഫ്, കാവ്യകൈരളി, നാഷണൽപുസ്തക റൈറ്റ്സ് തുടങ്ങിയ സംഘടനകളുടെ നല്ല പ്രവർത്തകർക്ക് ഉള്ള പുരസ്കാരം, രണ്ടായിരത്തി ഇരുപത്തി രണ്ടിൽ അംബേദ്കർ സേവ ശ്രീ നാഷണൽ അവാർഡ്, കേരള കൗമുദി അവാർഡ് ജസ്റ്റിസ് ശ്രീദേവി പുരസ്കാരം, നാഷണൽ പുസ്തക റൈറ്റ്സ് ആൻഡ് ആന്റി കറപ്ഷൻ ഫോഴ്സ് നാഷണൽ അവാർഡ് എന്നിങ്ങനെ നിരവധി അവാർഡുകൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

# 'ഭാരത സേവക്' ബഹുമതി നൽകി ആദരിച്ചു

'ഭാരത സേവക്' ബഹുമതികൾ ബി.എസ്.എസ് ചെയർമാൻ ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ സമ്മാനിക്കുന്നു



ഡോ. എൻ. വിജയകുമാർ



താരാ ലക്ഷ്മി



ജീജാ വേണുഗോപാൽ



കൃഷ്ണകുമാർ



ബിന്ദു നായർ

### ഡോ. എൻ. വിജയകുമാർ

വൈദ്യസാഹിത്യ ബിരുദങ്ങൾ കരസ്ഥമാക്കി. ആലുവ താലൂക്ക് ആശുപത്രിയിൽ ആർ.എ. ഓ. ആയി നീജണൽ ബ്ലഡ് ട്രാൻസ്ഫ്യൂഷൻ സെന്ററിൽ (ആലുവ) മെഡിക്കൽ ഓഫീസർ. ഇന്ത്യൻ സൊസൈറ്റി ഓഫ് ബ്ലഡ് ട്രാൻസ്ഫ്യൂഷൻ പ്രസിഡന്റ്, ഐ.എം.എ കേരള സ്റ്റേറ്റ് കമ്മിറ്റി കൺവീനർ എക്സ് ഒഫീഷ്യോ, റെഡ് ക്രോസ് സൊസൈറ്റി - ആലുവ എന്നീ ചുമതലകൾ വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗവ. ഓഫ് കേരള ബ്ലഡ് ഡോൺഷർ അവാർഡ്, കേരള സ്റ്റേറ്റ് ബ്ലഡ് ട്രാൻസ്ഫ്യൂഷൻ കൗൺസിലിന്റെ ലൈഫ് ടൈം അവാർഡ്.

### താരാ ലക്ഷ്മി

കൊല്ലം മയ്യനാട് സ്വദേശി. Blue Star Public School അധ്യാപികയായിരുന്നു. ജോലി നഷ്ടപ്പെട്ടപ്പോൾ തന്റെ ജീവിതാലിഖാഷമായിരുന്ന മാധ്യമപ്രവർത്തന രംഗത്തേക്ക് കടന്നു. പിന്നീട് 'tharal world' എന്ന U Tube Channel ആരംഭിച്ചു.

### ജീജാ വേണുഗോപാൽ

തിരുവനന്തപുരം ചാലക്കുഴിയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന അമ്മ ഹോം റെസ്സിംഗ് സർവ്വീസിന്റേയും തിരുവനന്തപുരം വെസ്റ്റ് ഹോർട്ട് ചെമ്പകശ്ശേരിയിൽ നടത്തിവരുന്ന അമ്മ കെയർ ഹോമിന്റേയും മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ. ഈ കഴിഞ്ഞ കൊറോണകാലത്തും അന്നുംതേടി നടന്ന നൂറ് കണക്കിന് ആൾക്കർക്ക് ഈ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഒരുമകേന്ദ്രമായിരുന്നു. അശരണരും അലംബഹീനരും അഗതികൾക്കും അനാഥർക്കും താങ്ങും തണലും കരുതലുമാണ് ഈ ശരണാലയങ്ങൾ.

### കൃഷ്ണകുമാർ

പാലക്കാട് കുമ്പിടി സ്വദേശി. ഡയറക്ടർ വിവിധ ടെലിവിഷൻ സ്ഥിരതയുള്ള സംവിധാന നിർവ്വഹിക്കുന്നു. 2018-ലെ ബെസ്റ്റ് ഡയറക്ടർനുള്ള ജെ.സി. ഡാനിയേൽ ഫൗണ്ടേഷൻ അവാർഡ്, 2023-ലെ ബെസ്റ്റ് ഡയറക്ടർ അവാർഡ് കൂട്ടുംബശ്രീ ശാരദയ്ക്ക് ലഭിച്ചു. 2024-ലെ ബെസ്റ്റ് ഡയറക്ടർ കലാഭവൻ മണി സേവന സമിതി അവാർഡും തുടങ്ങിയവ ലഭിച്ചു.

### ബിന്ദു നായർ

തിരക്കഥാകൃത്ത്, സംവിധായിക, അഭിനേത്രി, ഡാൻസർ, സിനിമ, ടീലിവിഷൻ രംഗത്ത് എത്തിയിട്ട് 23 വർഷം ആയി. ഒരു സിനിമയും 13 ഷോർട്ട് ഫിലിമുകളും സംവിധാനം ചെയ്തു. അവാർഡുകൾ ധാരാളം കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. അവസാനം ഇറങ്ങിയ ഷോർട്ട് ഫിലിം വയനാടിന്റെ ചരിത്രം. ആ കുഞ്ഞു പ്രോജക്ടിന്റെ വേൾഡ് റിക്കാർഡ് മുതൽ മലനാട് ടിവി ഇന്ത്യയുടെ വരെ നിരവധി പുരസ്കാരങ്ങൾ കിട്ടി. എഴുത്തുകാരിയെന്ന നിലയിൽ അക്ബർ കക്കട്ടിൽ പുരസ്കാരം നേടിയിട്ടുണ്ട്.



സെലീൻ സജി



രാമി കൃഷ്ണ



ടി. കെ. രേണുകാ സുരേശ്വരി



ലക്ഷ്മി



ലീല സുരേഷ്

### സെലീൻ സജി

പത്തനംതിട്ട കളനട സ്വദേശി. അഭിനേത്രി, ഡ്ലോൾ, സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തക, മെഡിക്കൽ സോഷ്യൽ വർക്കർ, വിവിധ സിനിമകളിലും പരസ്യചിത്രങ്ങളിലും അഭിനയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ബസ്സിൽ കേരള സമാജം അവാർഡ്, വസായി ഫെഫർ ആർട്ട് സൊസൈറ്റി പുരസ്കാരം, നായർ വെൽഫെയർ അസോസിയേഷൻ പുരസ്കാരം, അച്ഛൻ ആർട്ടിസ്റ്റ് അസോസിയേഷൻ പുരസ്കാരം തുടങ്ങി ധാരാളം അവാർഡുകൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

### രാമി കൃഷ്ണ

സംസ്ഥാന യുവജനോത്സവത്തിൽ ഓട്ടം തുളളലിനും കഥകളിക്കും ഒന്നാം സമ്മാനം ലഭിച്ചു. കേരള നടനത്തിലും മികവ് തെളിയിച്ചു. തുടർച്ചയായി അഞ്ച് വർഷവും ഉപജില്ലാ കലാതിലകമായി. രണ്ട് വർഷം ജില്ലാ കലാതിലകവും ആയി. പ്ലസ് ടു വരെ ജില്ലയിൽ മോണോആർട്ടിസ്റ്റും, കനടപാരായണത്തിലും ഒന്നാം സ്ഥാനം കരസ്ഥമാക്കി. ഇലചിത്രങ്ങളിൽ അഭിനയിച്ചു. ക്യാമ്പ് റ്റർസ് ഇവന്റ് നടത്തിയ സൗന്ദര്യ മത്സരത്തിൽ രണ്ടാം സ്ഥാനം നേടി. നിരവധി ആൽബം സോങ്ങിൽ അഭിനയിക്കുകയും ധാരാളം സംവിധാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. ധാരാളം ഷോർട്ട് ഫിലിമിലും അഭിനയിച്ചിട്ടുണ്ട്.

### ടി. കെ. രേണുകാ സുരേശ്വരി

കൊല്ലം ജില്ലയിൽ ഇടക്കടം സ്വദേശി. സമ്പന്നം തൊഴിൽ രംഗത്ത് പ്രവേശിച്ചുകൊണ്ടും സാമൂഹ്യ സേവനത്തിനും ചുറ്റും പാശ്ചാത്യ സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തകർക്ക് പരിഹാരം കാണാത്തവർക്കും വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്നു. സൊസൈറ്റി ഫോർ ഹ്യൂമൻ ഡെവലപ്മെന്റ് എന്ന സൗഹൃദമായ സമൂഹ പ്രവർത്തകയും ഓൺലൈനുമായാണ്.

### ലക്ഷ്മി

പനരംഗത്ത് എത്തിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. സമൂഹത്തിന്റെ താഴെ നിൽക്കുന്ന നിർധനരായ വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് ഒരു തൊഴിൽ പദ്ധതി എന്ന നിലയിൽ ആരംഭിച്ച ഭാരത സേവക് സമാജിന്റെ ട്രിപ്പിൾ സ് ട്രെയിനിങ് പദ്ധതിയിലൂടെ 1000 ലേറെ കുട്ടികൾക്ക് ഇന്ന് വിവിധ സ്കൂളുകളിൽ അധ്യാപകരായി ജോലി നേടിക്കൊടുക്കുന്നതിനും അവസരം ഉണ്ടാക്കി. ആനുകാലിക പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളിലും മാസസമയങ്ങളിലും എഴുതുന്നുണ്ട്. കവിതാ സമാഹാരം സമ്പന്നം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. സോഷ്യൽ മീഡിയയിൽ കവിതകൾ, ബാലസാഹിത്യകൃതികൾ, ലേഖനങ്ങൾ, യാത്രാവിവരണം, ഭക്തിഗാനങ്ങൾ, ലളിതഗാനങ്ങൾ എന്നിവയും എഴുതാറുണ്ട്.

### ലീല സുരേഷ്

വയനാട് പാലക്കുന്നൂ സ്വദേശി. തിരക്കഥാകൃത്ത്, സംവിധായിക, സാമൂഹ്യപ്രവർത്തക, ഷോർട്ട് ഫിലിമുകളും ഡോക്യുമെന്ററികളും സംവിധാനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ആൾ ഇന്ത്യ കോൺഫെഡറേഷൻ ഓഫ് എസ്.സി.എസ്.ടി. പുരസ്കാരം, കരതലക്കൂട്ടം ഫോക് ലോർ അവാർഡ്, തണൽ ഗ്രാമീണ പുരസ്കാരം, സംസ്ഥാന കലോത്സവ ആദരവ്, ജെ.എസ്.ഐ. നടവയൽ ആദരവ്, റോട്ട് ഫെൻ യൂണിയൻ ആദരവ്, മേഘാൽ എഡ്യൂക്കേഷണൽ ചാരിറ്റബിൾ ആദരവ്, ഡിജിറ്റൽ ആദരവ് തുടങ്ങി ധാരാളം അവാർഡുകൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

### രാമി കൃഷ്ണ

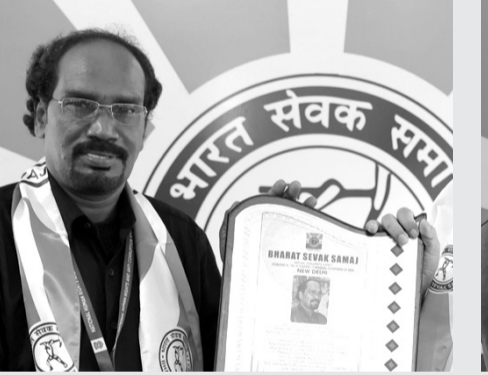
കൊല്ലം നോളയത്തോട് സ്വദേശി. നർത്തകി, അഭിനേത്രിയായി മൂന്ന് വർഷം തുടർച്ചയായി



പൂജ



നിഷിത് കുമാർ. എ



പ്രദീപ് സംവേദിക



ചക്കുവരയ്ക്കൽ സാംബശിവൻ



റാഘവ്

### പൂജ

കോഴിക്കോട് കരുവിയൂരിൽ സ്വദേശി. കഴിഞ്ഞ 25 വർഷക്കാലമായി പൊതു പ്രവർത്തന രംഗത്ത് സജീവമാണ്. നിരവധി ചാരിറ്റി പ്രവർത്തനങ്ങൾ മനുഷ്യാവകാശ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നീ മേഖലയിൽ സജീവമാണ്. നാഷണൽ ഹ്യൂമൻ റൈറ്റ്സ് ആന്റ് ആന്റി കറപ്ഷൻ ഫോഴ്സിന്റെ സംസ്ഥാന കോ-ഓർഡിനേറ്റർ, കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ബാങ്ക് യുവകൾക്ക്, മഹിളാ കോൺഗ്രസ്സ് പ്രവർത്തക എന്നീ നിലകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. 2023-ലെ മദർ തൈരേസ അവാർഡ്, നാഷണൽ ഹ്യൂമൻ റൈറ്റ്സ് ആന്റ് ആന്റി കറപ്ഷൻ ഫോഴ്സിന്റെ ഏറ്റവും നല്ല മനുഷ്യാവകാശ പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള അവാർഡ്, മഹിളാ കോൺഗ്രസ്സിന്റെ ആദരവ്, കരുവിയൂരിൽ മണ്ഡലം കമ്മിറ്റി ആദരവ് എന്നിവ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

### നിഷിത് കുമാർ. എ

കോഴിക്കോട് പുതിയങ്ങാടി സ്വദേശി. പൊതു പ്രവർത്തകൻ, ഹൃദയ പെയിൻ ആന്റ് പാലിയേറ്റീവ് എക്സിക്യൂട്ടീവ് അംഗം, എൻ.എച്ച്.ആർ.എ.സി.എഫ്. കോഴിക്കോട് ജില്ലാ പ്രസിഡന്റ് റെസിഡന്റ് സ് അസോസിയേഷൻ സെക്രട്ടറി എന്നീ നിലകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. നിരവധി കൾ മറ്റിവയ്ക്കൽ ശസ്ത്രക്രിയകൾക്ക് സഹായങ്ങൾ ചെയ്ത് അവരെ

### പ്രദീപ് സംവേദിക

തുശ്ശൂർ മരു സദേശി. കവി, കലാകാരൻ, നാടക നടൻ, ചാക്യാർകൃത്ത്, കഥാപ്രസംഗം, സാമൂഹ്യ പ്രവർത്തകൻ, അംബേദ്കർ കലാശ്രീ നാഷണൽ അവാർഡ്, നവമാധ്യമ അവാർഡ്, ജയൻസ്കൂബ്ബ് ആദരവ്, കെ.പി.എം.എസ്. ശ്രേഷ്ഠ ആദരവ്, വലിയ പനമ്പ് സുബ്രഹ്മണ്യസാമി ക്ഷേത്ര ആദരവ്, കരുവിലൂർ ശ്രീമാതാസ്വത്തിന്റെ മികച്ച കലാകാരനുള്ള ആദരവ്, എൻ.എച്ച്.ആർ.എ.സി.എഫ് സ്പെഷ്യൽ ജൂറി അവാർഡ്, ഗ്രാമീണ വായനശാല

### ചക്കുവരയ്ക്കൽ സാംബശിവൻ

ആദരവ്, സംവേദിക കവിത അവാർഡ്, മികച്ച ശാസ്ത്രാപട്ട് കലാകാരൻ അവാർഡ് തുടങ്ങി ധാരാളം അവാർഡുകൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

### റാഘവ്

തിരുവനന്തപുരം തിരുവല്ലം സ്വദേശി. കവയത്രി, ചെറുകഥാകൃത്ത്, നോവലിസ്റ്റ് എന്നീ മേഖലകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. പത്തോളം നോവലുകൾ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അഞ്ചോളം ചെറുകഥാ സമാഹാരങ്ങൾ ധാരാളം ഓർമ്മക്കുറിപ്പുകൾ, ഇംഗ്ലീഷിൽ ധാരാളം കവിതകൾ, നോവൽ എന്നിവ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. 750-ൽ കൂടുതൽ പ്രൊഫെർബുകൾ, ഇംഗ്ലീഷ് ഗ്രാമർ പുസ്തകങ്ങൾ എന്നിവ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്.



ലക്ഷ്മി നാരായണൻ



മെമിസിറ്റ് ടൈറ്റൻ



ജയിന്ത് എസ്



ജൈന്ത് എസ്

### ലക്ഷ്മി നാരായണൻ

കൊല്ലം സ്വദേശി. ചെറുപ്പം മുതലേ സാമൂഹ്യജനങ്ങളോടും രോഗികളോടുംമൊക്കെ കാരുണ്യം കാണിച്ചിരുന്ന കൊല്ലം കേന്ദ്രമാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്ന പെയിൻ ആന്റ് പാലിയേറ്റീവ് കെയറിന്റെ മുഖ്യ പ്രവർത്തകനായി രോഗം മൂർച്ഛിച്ചു അവശനിലയിൽ കഴിയുന്ന സാമൂഹ്യജനങ്ങളെ അവരുടെ അടിയന്തിരാവശ്യങ്ങൾ കണ്ടറിഞ്ഞ് ധനസഹായമുൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാവിധ സഹായങ്ങളും ചെയ്യുന്നു. നൂറുകണക്കിന് അന്തരമരണങ്ങളും രോഗികളുടെയും

### മെമിസിറ്റ് ടൈറ്റൻ

തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിൽ ആറ്റിങ്ങൽ സ്വദേശി. നിലവിൽ ഡി.ഗ്രി സെക്കന്റ് ഇയർ പഠിക്കുന്നു. 2012-ൽ തമിഴ്നാട്ടിൽ നടന്ന കരാട്ടെ ചാമ്പ്യൻഷിപ്പിൽ വിജയിച്ചതുകൊണ്ട് റോട്ടറി ക്ലബ്ബ് ഓഫ് ട്രിവാൻഡ്രം റോയൽ ഇന്റർ നാഷണൽ അവാർഡ് നൽകി ആദരിച്ചു. ആലപ്പുഴ അഷറഫ് സംവിധാനം ചെയ്ത "അടിയന്തിരാവശ്യം കാലത്തെ അനുരാഗം" എന്ന സിനിമയിൽ നായിക പ്രാധാന്യം ഉള്ള വേഷം അഭിനയിച്ചു.

### ജയിന്ത് എസ്

തിരുവനന്തപുരം ബാലരാമപുരം സ്വദേശി. സി.ഐ.ടി.യു മത്സ്യ തൊഴിലാളി സംസ്ഥാന കമ്മിറ്റി അംഗം. മത്സ്യതൊഴിലാളികളുടെ ഉന്നമനത്തിന് വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്നു. മത്സ്യ തൊഴിലാളികൾക്കായി മാർക്കറ്റിൽ ശുചാലയം പണിയുന്നതിനുവേണ്ടി പോരാട്ടങ്ങൾ നടത്തുകയും അതുവഴി ജയിൻ്റിലക്ഷ അനു

### ജൈന്ത് എസ്

ഭവിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇ.കെ. നയനാർ ചാരിറ്റബിൾ ട്രസ്റ്റിന്റെ ചാരിറ്റി പ്രവർത്തനങ്ങൾ, ട്രസ്റ്റിന്റെ പാലിയേറ്റീവ് കെയറിൽ ജീവകാരുണ്യ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവ നടത്തിവരുന്നു. സി.പി.എം.-ന്റെ ആർ.സി. യുടെ ബ്രാഞ്ച് സെക്രട്ടറി, മത്സ്യതൊഴിലാളി നേമം ഏരിയ സെക്രട്ടറി കൂടിയാണ് ഇദ്ദേഹം.

### ജൈന്ത് എസ്

ബാലരാമപുരം സ്വദേശി. കാര്മ്മിക മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്ന

# 'ഭാരത സേവക' ബഹുമതി നൽകി ആദരിച്ചു

'ഭാരത സേവക' ബഹുമതികൾ ബി.എസ്.എസ് ചെയർമാൻ ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ സമ്മാനിക്കുന്നു



വി. പി. വിജയ്

## വി. പി. വിജയ്

കൊല്ലം പെരിന്താട് സ്വദേശി. സാമൂഹിക, സാംസ്കാരിക, രാഷ്ട്രീയ, ജീവകാരുണ്യ മേഖലകളിൽ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നു. 2010-ൽ സംഘടനകൾക്ക് വി. പി. എസ്.എസ്.എം.യു.പി.എസ്. സ്പെഷ്യൽ അംഗീകാരം കരസ്ഥമാക്കിയതിനുശേഷം അഞ്ചാലൂർ കേന്ദ്രമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന സാന്നിധം സാംസ്കാരിക സമിതിയുടെ സെക്രട്ടറിയാക്കി പ്രവർത്തിച്ചു. താന്നിമുക്ക് ആസ്ഥാനമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ദേശീയഗാന കലാ സാംസ്കാരിക സമിതി, അഞ്ചാലൂർ ഡോ. കെ. വി. വാസുദേവൻ സ്മാരക സമിതി, കണ്ടച്ചി റ സംയോജന സ്മാരക ഗ്രന്ഥശാല,



ഷീബ എം. എസ്.

കേരള ശാസ്ത്ര സാഹിത്യ പരിഷത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. കോവിഡ് കാലത്തു നടത്തിയ സേവനങ്ങളുടെ പേരിൽ പന്ത്രണ്ട് ശ്രമ പഞ്ചായത്ത്, അഞ്ചാലൂർ പോലീസ് സ്റ്റേഷൻ, പൊതുജനങ്ങൾ എന്നിവരിൽ നിന്നും പ്രശംസാ ഏറ്റുവാങ്ങി. 2021-ൽ കൊല്ലം സംസ്കാര സാഹിത്യ മികച്ച ജനപ്രതിനിധികൾക്കുള്ള ആദരവും 2022-ൽ കൊല്ലം കരുണാഗപ്പള്ളി ആസ്ഥാനമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന കണ്ണുകി ചാരിറ്റബിൾ ട്രസ്റ്റിന്റെ ഉപഹാരവും കരസ്ഥമാക്കിയിരുന്നു. നിലവിൽ കൊല്ലം, കൂണ്ടർ ഉപജില്ല, കണ്ടച്ചി എസ്.എൻ.എം.യു.പി സ്പെഷ്യൽ ഓഫീസ് സ്റ്റാഫായും, പന്ത്രണ്ട് ശ്രമപഞ്ചായത്തിൽ



ദീപതി ജെ. എസ്

തീരുവനപുരം അവാർഡ് ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. മികച്ച സംരംഭക മാതൃകയായാളം കവിതകൾ, കഥകൾ എന്നിവയും എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. സോഷ്യൽ മീഡിയയിലെ രചനകൾക്ക് അവാർഡുകൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്.

വത്തിൽ പ്രതിഭാ പുരസ്കാരം നേടി. കേരള നിയമസഭ അന്താരാഷ്ട്ര പുസ്തകോത്സവത്തിൽ തെളിനിർദ്ദേശിന്റെ പ്രശംസാപത്രം നേടി. മഞ്ചരി ബുക്സിന്റെ വേൾഡ് റിക്കാർഡ് നേടിയ പെൻഡ്രൈവ് എന്ന കവിതാ സമാഹാരത്തിൽ ഇടം നേടി.



പി.എസ്. (അരുൺ) (അരുൺ ശിലാധി)

പറിച്ചു. അതോടൊപ്പം ഫെഫ്. ആർ. ക്സിൻ ബിരുദവും മാസ്റ്റർ ബിരുദവും കരസ്ഥമാക്കി. തുടർന്ന് മലയാള സിനിമയിലെ സാമ്പത്തിക സംവിധായകനായി മാറി. മലബാർ ഫിലിം ഫെസ്റ്റിവൽ ബെസ്റ്റ് സിനിമയ്ക്കുള്ള അവാർഡ്, സത്യൻ സ്മൃതി പുരസ്കാരം, എം.പി. ദേവൻ പുരസ്കാരം, മുറുമുറുത്തുനിന്നുപോകാൻ ഫെസ്റ്റിവൽ അവാർഡ് എന്നിങ്ങനെ നിരവധി പുരസ്കാരങ്ങളും അനുഭവിക്കാനുള്ള ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതോടൊപ്പം കേരളത്തിലെ അമ്പലത്തിലെ ശില്പങ്ങളെ കുറിച്ച് റിസർച്ച് ചെയ്യുന്ന പി.എച്ച്.ഡി. വിദ്യാർത്ഥി കൂടിയാണ്



ഷാജിലാൽ ഷീനോസ്

ഷാജിലാൽ ഷീനോസ് മലയാള സിനിമ സിറിയൽ രംഗത്ത് പ്രൊഡക്ഷൻ കൺട്രോളർ ആയും പ്രൊഡക്ഷൻ എക്സിക്യൂട്ടീവ് ആയും നിറസാന്നിധ്യം. 150-ലധികം ഷോർട്ട് ഫിലിംസ്, ആൽബം, വെബ് സീരിയൽ എന്നിവകളിലും ഒട്ടേറെ ടെലിവിഷൻ സീരിയലുകളിലും സിനിമകളിലും പ്രൊഡക്ഷൻ കൺട്രോളർ ആയും എക്സിക്യൂട്ടീവ് ആയും വർക്ക് ചെയ്തു.



സുബിന പേയാട് (സാബി)

തിരുവനന്തപുരം പേയാട് സ്വദേശി. കവയിത്രി, കഥാകൃത്ത്, നാടൻപാട്ട്, മാപ്പിളപ്പാട്ട്, ലളിതഗാനം, ലേഖിക, നോവലിസ്റ്റ്, സാബി എന്നീ തൂലികാനാമത്തിൽ എഴുതുന്നു. 400-ൽ പരം കവിതകൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. പുരോഗമന കലാസാഹിത്യയുടെ പ്രത്യേക പുരസ്കാരം, നേമം ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തിന്റെ ആദരവ്, മലയാള സാഹിത്യസംഘടനയുടെ ആദരവ്, നിരവധി വാടൻപാട്ട് കൂട്ടായ്മയിൽ നിരവധി സമ്മാനങ്ങൾ തേളിനിർ സംസ്ഥാനതല സമ്മാനം തുടങ്ങി അവാർഡുകൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിലവിൽ പുരോഗമന സാഹിത്യസംഘടനയുടെ വൈസ് പ്രസിഡന്റാണ്.



സുമ രാമചന്ദ്രൻ

തുടർച്ചയായി എഴുതുന്നു. കേരള അന്താരാഷ്ട്ര നിയമസഭ പുസ്തകോത്സവത്തിൽ കേരള വാട്ടർ അതോറിറ്റി സാഹിത്യ സംഘടനയുടെ മികച്ച കഥ, കവിത പുരസ്കാരം, തേളിനിർ ട്രസ്റ്റിന്റെ സംസ്ഥാനതല കഥാ കവിത മത്സരത്തിന് മികച്ച രചനയ്ക്കുള്ള പുരസ്കാരം, അഷിത സ്മാരക കവിത പുരസ്കാരം എന്നിവ നേടി. മഞ്ജരി ബുക്സ് പുറത്തിറക്കിയ ജോലി ചെയ്യുന്നു. ഉബോർഡിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നു. ഉഷസ്സ് കയ്യെഴുത്തു മാസികയിൽ



സബി. സുരേഷ്

ഒമ്പതോളം ലോക റെക്കോർഡുകളിൽ ഇടം നേടി. സബി. സുരേഷ് തിരുവനന്തപുരം മുണ്ടല സ്വദേശി. കവയിത്രി, കഥാകൃത്ത്, അദ്ധ്യാപിക. നിലവിൽ സമഗ്ര ശിക്ഷണ കേന്ദ്രത്തിൽ സെനോഴ്സ് അധ്യാപികയാണ്. ഈ മേഖലയിലെ മികച്ച അദ്ധ്യാപികയ്ക്കുള്ള അവാർഡ് ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതു കൂടാതെ ഓൺലൈൻ പ്ലാറ്റ് ഫോമുകളിലും, മുൻനിര മാധ്യമങ്ങളിലും എഴുതുന്നുണ്ട്. കവിതാസമാഹാരങ്ങളും കഥാപുസ്തകവും ഒമ്പത് ലോക റെക്കോർഡ് കരസ്ഥമാക്കിയ മഞ്ജരി ബുക്സിന്റെ പെൻഡ്രൈവ് എന്ന പുസ്തകത്തിൽ ഇടം നേടിയിട്ടുണ്ട്. ഭിന്നശേഷി കുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കുന്ന അദ്ധ്യാപകരുടെ സംഘടനയുടെ കെ.ആർ.ടി.എ. തിരുവനന്തപുരം ജില്ലാ വൈസ് പ്രസിഡന്റ്, ഇന്ത്യയിലെ തന്നെ ആദ്യത്തെ സാംസ്കാരിക കൂട്ടായ്മയുടെ തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിലെ എക്സിക്യൂട്ടീവ് കമ്മറ്റി മെമ്പറാണ്.

## ഈ മുഗ്ഗലിലിക്ക് അറുതിയില്ലേ?

ഡോ. എൽ. അജയൻ കൂട്ടം

ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ (റിട്ട.)  
മുഗ്ഗലിലി വകുപ്പ്  
9447324846

ദിനപ്രതിയെന്നോണം കേരളം വന്യമൃഗശില്പിയിലാണ്. കാടിറങ്ങുന്ന കാട്ടുമൃഗങ്ങളുടെ കലിപ്പിൽ മനുഷ്യനും വിട്ടുമൃഗങ്ങളുമെല്ലാം ഇരകളാകുന്നു. വമ്പിച്ച കൃഷിനാശത്താൽ നട്ടെല്ലു നൂറുങ്ങുന്ന വേദനയോടെ കർഷകൻ ജീവനൊടുക്കുന്ന വാർത്തകൾക്ക് പുതുതമ നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വന്യജീവി-മനുഷ്യസംഘർഷങ്ങൾ പെരുകുകയാണ്. കോവിഡിന്റെ കലുഷിത കാലത്താണ് കാട്ടുമൃഗങ്ങൾ ആദ്യമായി കാടുവിട്ടിറങ്ങി മനുഷ്യൻ പിടിച്ചുവെച്ച കോട്ടകൊത്തങ്ങളുടെ കിഴക്കേ അറ്റം തുടങ്ങിയത്. 'മനുഷ്യനുള്ളിലെ ഒരു ജീവിയും ഇവിടെ പട്ടിണി കിടക്കാൻ പാടില്ല' എന്ന മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ അനുകൂല മൂലം വന-മൃഗസംരക്ഷണ മാനേജ്മെന്റിന്റെ അഭാവം, ഫോറസ്റ്റ് വെറ്റിനറി സഹായത്തിന്റെ യഥേഷ്ടമുള്ള ലഭ്യതകുറവ്, രാഷ്ട്രീയ മുതലൈപ്പിനുള്ള ക്രൂരമായ ശ്രമങ്ങൾ, കാട്ടുമൃഗങ്ങളുടെ ആവാസവ്യവസ്ഥയിലുള്ള ആശാവഹമല്ലാത്ത സൂക്ഷ്മതകുറവ് എന്നിവ

യോക്കെ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന മനുഷ്യ-മൃഗ സംഘർഷങ്ങൾക്ക് കാരണമാകുന്നുണ്ടെന്ന് കാണാം. 'അരികൊമ്പന്മാരും', 'ചക്ക കൊമ്പന്മാരും', 'പടയപ്പ'യുമെല്ലാം ചങ്കുലയ്ക്കുന്ന കൃഷിനാശവും ആശിനാശവുമാണ് വരുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. മൂന്നാറിലെ മുത്തായി 'പടയപ്പ' മാറുമ്പോഴും രാത്രിയുടെ മറവിൽ പേടിച്ച രണ്ട് കണ്ണുകൾ നക്ഷത്രങ്ങളായി കണ്ണുചിമ്മുന്ന കാണാതിരുന്നു. കൂടാതെ മരണശേഷമുള്ള സർക്കാർ സഹായത്തോടെ എത്രയോ ആളികാമുമാണ് മരണയേതില്ലാതെ തന്റെ കുരളിൽ ഒന്നു കിടന്നുറങ്ങി വാനുള്ള സ്മരണയോടൊപ്പം. കാട്ടുകൾ വിട്ട് നാട്ടിലെ ജനവാസകേന്ദ്രങ്ങളിൽ സൈബരപാതകം നടത്തുന്ന ആനയും, കടുവയും, പുലിയും, കാട്ടുപോത്തും, കാട്ടുപന്നികളും, കുരങ്ങന്മാരും ഒക്കെ ഉണ്ടാക്കുന്ന കൃഷിനാശവും മനുഷ്യക്കുരുതിയുമെല്ലാം പണ്ടേക്കേ കേട്ടറിവുപോലുമില്ലാത്തവിധം പെരുകിവരുന്നു. വല്ലപ്പോഴുമൊക്കെ കേട്ടിരുന്ന വന്യമൃഗങ്ങളുടെ കാടിറക്കം ഗ്രാമങ്ങളിലും നഗരങ്ങളിലും ഇന്ന് നിത്യസംഭവമാകുമ്പോൾ ഒരു ജനതയൊന്നാകെ ഞെട്ടിവിറയ്ക്കുകയാണ്. വന്യമൃഗങ്ങളുടെ ആക്രമണങ്ങൾ സർക്കാരിന്റെ വിഴിപ്പായായി രാഷ്ട്രീയവൽക്കരിച്ച് ജഡങ്ങൾ മോർച്ചരിയ്ക്കി നിന്നുപോലും കവർന്നെടുത്ത് കണ്ടു സുരൂപത്തിൽ പഴുപ്പിച്ചെടുക്കുന്ന ദാരുണമായ സംഭവങ്ങൾ നാടിനപമാനമാണ്. കോവിഡന്തര വർത്തമാനകാലം ഇന്ന് ഏറെ ചർച്ച ചെയ്യുന്നത് ഏകലോക-ഏകാരോഗ്യം (One World One Health) എന്ന വിഷയമാണ്. വന്യമൃഗങ്ങളുടെ വേട്ടയാടലിനായി വരണമെങ്കിൽ ഇതിനെ ഒരു ജനകീയ സംരംഭമാക്കി മാറ്റണം. അതിന് മികച്ച ഉദാഹരണമാണ് വയനാട് ജില്ലയിലെ വൈതാളി പഞ്ചായത്ത് ഒരു വർഷം മുൻ നട്ടപ്പാക്കിയ ജനകീയ ഫെൻസിംഗ് പദ്ധതി. വീടുകൾ, റിസോർട്ടുകൾ, പൊതുജനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ കലവറയില്ലാത്ത സാമ്പത്തിക സഹായവും ഒത്തൊരുമയും കൂട്ടായ പ്രവർത്തനവും ഏഴു കി.മീ നീളമുള്ള ഈ വൈദ്യുതിവേലിയിൽ നിർമ്മാണത്തിന് ലഭിച്ചുവെന്നതാണ് സത്യം. കാസർകോട് ജില്ലയിലെ കാറടുക്ക ബ്ലോക്ക് പരിധിയിലെ കേരള-കർണാടക അതിർത്തിയിൽ 30 കി.മീറ്റർ ദൂരത്തിൽ ഒരു സോളാർ തൂക്കുവേലി സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞത് മറ്റൊരു ഉദാഹരണമാണ്. ആഗോളതാപനിലയിൽ ചൂടുപൊള്ളുന്ന ചൂടിൽ ആനമുതൽ നായവരെയുള്ള ജീവികളുടെ അക്രമണോത്സുകത കുടുന്നതാണ് എന്നുവേണം. ഇത് സംബന്ധിച്ച് കൂടുതൽ പഠനങ്ങൾ കാലഘട്ടത്തിന്റെ അനിവാര്യതയാണ്. ആഹാരം, പാർപ്പിടം എന്നിവയിലെല്ലാം വന്യമൃഗങ്ങളും മനുഷ്യരപ്പോലെ ആകൃഷ്ടചിത്തരാണ്. വന്യജീവി-മനുഷ്യ സംഘർഷത്തിന് പരിഹാരങ്ങൾ പലതാണ്.

• റവന്യൂ, വനം, പോലീസ്, മൃഗചികിത്സ എന്നിവയുടെ ഒരു മിറ്റിഗേഷൻ (ലഘൂകരണം) കമ്മിറ്റി ജില്ലാ പഞ്ചായത്തിന്റെ സഹകരണത്തോടെ രൂപീകരിച്ച് പ്രാദേശിക പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് താൽക്കാലിക പരിഹാരമുണ്ടാക്കി മുകളിൽത്തട്ടിലേക്ക് ശാശ്വത പ്രശ്നപരിഹാര മാർഗ്ഗങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കുക. • സോഷ്യോളജിസ്റ്റ്, എക്കോളജിസ്റ്റ്, എക്കോണോമിസ്റ്റ് എന്നിവയുടെ കൂട്ടായ്മ സാമ്പത്തിക-പാരിസ്ഥിതിക പഠനങ്ങൾക്ക് കളമൊരുക്കുക. • പോലീസിന്റെയും വനവകുപ്പിന്റെയും റവന്യൂ അധികാരികളുടെയും സഹകരണത്തോടെ അപകടസാധ്യതാ റിപ്പോർട്ട് കണ്ടെത്തുക. ഭൂമിയുടെ ഉപയോഗം ശാസ്ത്രീയമായി ക്രമപ്പെടുത്തുക. ജനജാഗ്രത സമിതികൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുക. • വനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് സർക്കാരിന് നികുതിയിനത്തിൽ ലഭിക്കുന്ന വരുമാനവും ഫോറസ്റ്റ് ടു

റിസത്തിൽ നിന്നുള്ള വരുമാനവുമെല്ലാം പ്രകൃതി സംരക്ഷണത്തിനായി ഉപയോഗിക്കുക. • കാട്ടുമൃഗങ്ങൾക്കാവശ്യമായ തണലും, തീറ്റയും കാട്ടിൽത്തന്നെ ഉറപ്പാക്കുക. അന്ധമായ മൃഗസ്നേഹം സാധാരണക്കാരന്റെ സൈബർജീവിതത്തിന് തടസ്സമാകാൻ പാടില്ല. ഗാഡ്ലിന്റെയും ജെസ്സിന്റെയും നീർദ്ദേശങ്ങൾ തെരുവുകൾക്കും കൂടി ബാധകമാക്കണം. തെരുവുകൾ സുരക്ഷിതമാക്കിയ വലയുന്ന പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ആശ്വാസമേകുന്ന തന്ത്രങ്ങൾ ഉണ്ടായേ മതിയാവൂ. തെരുവായ നിയന്ത്രണത്തിന് പ്രായോഗികമായ ബദലുകളാണ് ആവശ്യം. വന്യമൃഗങ്ങളുടെ വരവ് അറിയിക്കുന്ന മൊബൈൽ സാങ്കേതികവിദ്യ വനാതിർത്തിയിലുള്ള പ്രദേശവാസികൾക്കുകൂടി ലഭ്യമാക്കണം. വന്യമൃഗങ്ങൾക്ക് കാട്ടിൽത്തന്നെ സൈബരപാതകവും ഭക്ഷണവും ഒരുക്കുന്ന ഒരു പുതിയ പാഠ്യപദ്ധതി ഉണ്ടാകാതെ വയ്യ. മുഖ്യമന്ത്രി ചെയർമാനായുള്ള സംസ്ഥാന വന്യജീവി ഉപദേശസമിതി മൃഗസംരക്ഷയ്ക്കും മനുഷ്യസംരക്ഷയ്ക്കും തുല്യനീതി ഉറപ്പാക്കുമെന്ന് പ്രതയാശിക്കാം. കൂടുതൽ പരിരക്ഷ വേണ്ടെന്ന് മനുഷ്യനോ മൃഗങ്ങൾക്കോ എന്ന ചോദ്യവും വിശകലനവും അസ്ഥാനമാണ്. കഴിഞ്ഞ രണ്ടുമാസത്തിനിടെ ഇവിടെ പത്തിലധികം മനുഷ്യജീവൻ മൃഗക്കലിയിൽ പൊലിഞ്ഞുവീണിട്ടും ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ കുറ്റകരമായ അനാസ്ഥയാണ് പുലർത്തുന്നതെന്ന് പറയാതെ വയ്യ. ഒരുപക്ഷേ കാലഹരണപ്പെട്ട ചട്ടങ്ങൾ മാറ്റിയെഴുതുകയെന്ന വേണം. കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന സർക്കാർ ബന്ധങ്ങളുടെ ശിഥിലീകരണം സർവ്വനാശത്തിലേ ചെന്നെത്തുകയുള്ളൂ. സുസ്ഥിര ബദലുകൾക്കും പ്രശ്നാധിഷ്ഠിത ഗവേഷണങ്ങൾക്കുമായിട്ടാണ് വർത്തമാനകാലം കാതോർക്കുന്നത്.

## ഗാസിദാരൻ ഗാസിജിയും സത്യാഗ്രഹസമരവും

ശ്രീലത. എ.പി. ഇന്ത്യയുടെ രാഷ്ട്രപിതാവായ മഹാത്മാഗാന്ധി ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയിൽ അഭിഭാഷകനായി സേവനം അനുഷ്ഠിക്കുന്ന കാലത്ത് അഹിംസയിലധിഷ്ഠിതമായി വികസിപ്പിച്ചെടുത്ത ഒരു സമരരീതിയാണ് സത്യാഗ്രഹം. ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയിലെ ആദ്യകാലങ്ങളിലും സാത്തന്യസമര കാലഘട്ടത്തിലും ഗാസിജി ഈ സമരരൂപം ഉപയോഗിക്കുകയുണ്ടായി. 1906 സെപ്റ്റംബർ 11ന് ജോഹാനാസ് ബർഗിൽ ചേർന്ന യോഗത്തിൽ വച്ചാണ് ഗാസിജിയുടെ പ്രക്ഷോഭ സമരങ്ങൾക്ക് 'സത്യാഗ്രഹം' എന്ന പേര് നൽകിയത്. നല്ലകാര്യത്തിന് വേണ്ടി എന്ന് അർത്ഥം വരുന്ന 'സത്യാഗ്രഹം' എന്ന പേര് മദൻ ലാൽഗാന്ധി നിർദ്ദേശിച്ചപ്പോൾ ഗാസിജി അംഗീകരിക്കുകയായിരുന്നു. അതിനാലാണ് ദക്ഷിണാഫ്രിക്ക ഗാസിജിയുടെ 'രാഷ്ട്രീയ പരിക്ഷണശാല' എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. ഒരു രാഷ്ട്രീയ സമരരൂപം എന്നതിലുപരി അനിതിക്കും ഹിംസക്കും എതിരെയുള്ള ആഗോള പരിഹാരം എന്ന രീതിയിൽ സത്യാഗ്രഹത്തെ വളർത്തി എടുക്കാനാണ് ഗാസിജി വിഭാവനം ചെയ്തത്. ഏതു തരത്തിലുള്ള പീഡനത്തെയും അടിച്ചമർത്തലിനെയും നേരിടാൻ തയ്യാറാകുന്ന സത്യാഗ്രഹി സായത്തമാക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നത് അതിർമ്മിഷ്ടമായ ശക്തിയാണ്. ഇന്ത്യയിൽ അദ്ദേഹം സത്യാഗ്രഹം പഠിപ്പിക്കുന്നതിനായി സബർമതി ആശ്രമം സ്ഥാപിച്ചു. സത്യാഗ്രഹികൾ പ്രധാനമായും 11 തത്ത്വങ്ങൾ പാലിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം നിഷ്കർഷിച്ചു. 'അഹിംസ, സത്യം, മോഷ്ടിക്കാതിരിക്കുക, ബ്രഹ്മചര്യം, നിസാരത്വം, കായികാധ്വാനം, വാക്ചാതുരി, ഭയമില്ലായ്മ, മതസഹിഷ്ണുത, സദേശി, അതിത്തോച്ഛാടനം'. ഇന്ത്യയിലെ ഗാസിജിയുടെ ആദ്യ സത്യാഗ്രഹം 1917- ഏപ്രിലിൽ നടന്ന ചമ്പാരൻ സത്യാഗ്രഹമാണ്. ദക്ഷിണാഫ്രിക്കയിൽ പ്രായോഗികത തെളി

(1-ാം പേജിൽ നിന്നും തുടർച്ച)

# “നേച്ചർ ക്ലബ്ബ് വേൾഡ് വൈഡ്” പശ്ചിമഘട്ടത്തോടൊപ്പം

നിന്നുള്ള പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മുന്നോട്ട് നീക്കുന്നത്.

നാടിന്റെ പാരിസ്ഥിതിക സംതൃപ്തിയാർന്ന പരിപാലിക്കപ്പെടാനുതകുന്ന വിധമുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഓരോരുത്തരിലും ഉണ്ടായേയിരുന്നു. നമ്മുടെ നാടിനെക്കുറിച്ച് ധാരാളം കവികളും മനോഹരമായ ചിത്രങ്ങളും പാടുകയും പുകഴ്ത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ അതേ ഭൂപ്രദേശത്തിന് ഇന്ന് പലപ്പോഴും കടുത്ത വശൽചയ്യലും കനത്ത പേമാരിയിലും ഭീതി ഉരുൾപൊട്ടലിലുമെല്ലാം വിറങ്ങലിച്ചു നിൽക്കേണ്ടിയിരുന്നു.

കേരളത്തിന്റെ മനോഹരതയെയും പരിശുദ്ധിയേയും കുറിച്ച് കവി പണ്ട് പാടിയിട്ടുണ്ട്.

‘പുഴകൾ; മലകൾ; പുറമ്പടങ്ങൾ ഭൂമിക്കു കീഴിൽ സ്തീധനങ്ങൾ സന്ധ്യകൾ മന്ദരാചമരം വീഴുന്ന ചന്ദന ശീതള മണൽ പ്ലൂറങ്ങൾ...’ എന്നാണ്.

**പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അതിരുകളിലും ഉൾമുഖങ്ങളിലുമെല്ലാം സമയം അതിക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനിയും വൈകിയാൽ അത് ആത്മഹത്യയായിരിക്കുമെന്ന കാര്യത്തിൽ തർക്കം വേണ്ട.**

പുഴകൾ; മലകൾ; പുറമ്പടങ്ങൾ ഭൂമിക്കു കീഴിൽ സ്തീധനങ്ങൾ സന്ധ്യകൾ മന്ദരാചമരം വീഴുന്ന ചന്ദന ശീതള മണൽ പ്ലൂറങ്ങൾ... എന്നാണ്.

തീർന്നില്ല; ഈ മനോഹരതയിൽ മയങ്ങി വൈദം ആദ്യമായി വന്നിറങ്ങിയത് ഇവിടെയാണെന്നും കവിപാടുന്നു.

“ഇവിടമാണിവിടമാണിതിഹാസരൂപിയം ഈശ്വരനിരങ്ങിയ തീരം; ഇവിടമാണാദ്യമായ് മനുജാഭിലാഷങ്ങൾ ഇതളിട്ടു സുന്ദരതീരം...” എന്നാണ് ഇന്നോ...? കവി ദർശിച്ചതുപോലുള്ള തെളിമയാർന്ന പുഴകളോ, പച്ചപ്പുള്ള മലകളോ, പുറമ്പടങ്ങളോ, മന്ദരാചമരം വീഴുന്ന ശുദ്ധമായ കൂളിർത്തെന്നലോ, ചന്ദന ശീതള മണൽപ്ലൂറങ്ങളോ എന്തെങ്കിലും നമുക്ക് കാണാനാവുമോ...? ഇന്നത്തെ നിലയിൽ വൈദം ഇതുവഴി വരുമോ...? സന്ദർശനം ജീവനും ലോകതന്നെയും നാശത്തിലേക്ക് നീങ്ങുമ്പോൾ മനുഷ്യന്റെ ഏതെങ്കിലും ഭാഗം ഇവിടെ ഇതുവെട്ടുന്നുമില്ല.

ഈ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് നമുക്ക് മറുപടിയില്ലായെന്നുമാത്രമല്ല പകരം കവി അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ വിലപിച്ചതുപോലെ

“കാടവിടെ മക്കളേ മേടവിടെ മക്കളേ കാട്ടുപൂൽത്തകിടിയുടെ വേരേവീടേ മക്കളേ...” എന്ന് പാടി പരിതപിക്കാനേ നമുക്കാവൂ... ഇതേന്ത്? എന്തുകൊണ്ട്? എന്ന് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഒരൊറ്റ മറുപടിയേയുള്ളൂ: “സായംകൃതാനർത്ഥം!”

ഈ ദുഃസ്ഥിതിയിൽ നിന്നും നമ്മുടെ നാടിനെ രക്ഷിച്ചുപിടിക്കാൻ നാം തന്നെ സർവ്വതന്ത്രമായ തയ്യാറായെ മതിയാവൂ. പരമപ്രധാനമായ ഈ തീർച്ചയിന് ഓരോരുത്തരിലുമുണ്ടാവണം. നാം ഓരോരുത്തരും ഇതിനെക്കുറിച്ച് വ്യക്തമായ ബോധമുള്ളവരുമാവണം. എങ്കിൽ മാത്രമേ ഈ പ്രതിസന്ധി മറികടക്കാനാവൂ.

ഈ യുക്തകാലത്ത് ആഗോള തലത്തിൽ നടന്ന ഒരു പഠനം വ്യക്തമാക്കുന്നത് ഭാവിയിൽ ആ പ്രദേശങ്ങൾ പൂർണ്ണമായും സമയം അതിക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു. പൂഴകൾക്കെടുത്ത തനതായ ഗന്ധം തന്നെയായിരിക്കണം ആ പ്രദേശങ്ങളുടെ ഭാവം. പൂഴകൾക്കെടുത്ത തനതായ ഗന്ധം തന്നെയായിരിക്കണം ആ പ്രദേശങ്ങളുടെ ഭാവം. പൂഴകൾക്കെടുത്ത തനതായ ഗന്ധം തന്നെയായിരിക്കണം ആ പ്രദേശങ്ങളുടെ ഭാവം.

ഈ പ്രദേശങ്ങൾ പൂർണ്ണമായും സമയം അതിക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു. പൂഴകൾക്കെടുത്ത തനതായ ഗന്ധം തന്നെയായിരിക്കണം ആ പ്രദേശങ്ങളുടെ ഭാവം. പൂഴകൾക്കെടുത്ത തനതായ ഗന്ധം തന്നെയായിരിക്കണം ആ പ്രദേശങ്ങളുടെ ഭാവം.

പൂഴകൾക്കെടുത്ത തനതായ ഗന്ധം തന്നെയായിരിക്കണം ആ പ്രദേശങ്ങളുടെ ഭാവം. പൂഴകൾക്കെടുത്ത തനതായ ഗന്ധം തന്നെയായിരിക്കണം ആ പ്രദേശങ്ങളുടെ ഭാവം. പൂഴകൾക്കെടുത്ത തനതായ ഗന്ധം തന്നെയായിരിക്കണം ആ പ്രദേശങ്ങളുടെ ഭാവം.

ഈ പ്രദേശങ്ങൾ പൂർണ്ണമായും സമയം അതിക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു. പൂഴകൾക്കെടുത്ത തനതായ ഗന്ധം തന്നെയായിരിക്കണം ആ പ്രദേശങ്ങളുടെ ഭാവം. പൂഴകൾക്കെടുത്ത തനതായ ഗന്ധം തന്നെയായിരിക്കണം ആ പ്രദേശങ്ങളുടെ ഭാവം.



ഗാന്ധിഭവൻ ഇന്റർനാഷണൽ ട്രസ്റ്റിന്റെ പേരിലുള്ള പ്രൊഫ.ഡി. ശശിധരൻ അവാർഡ് മന്ത്രി കെ.ബി. ഗണേഷ് കുമാർ ബി.എസ്.എസ്. അഭിലാഷൻ ചെയർമാൻ ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ നൽകുന്നു. സമീപം ഷാഹിദി കമാൽ, ശ്രീമതി.ബി. ശശിധരൻ, ആർ. ചന്ദ്രശേഖരൻ, പുനലൂർ സോമരാജൻ, ഡോ. കോന്നി ഗോപകുമാർ

## അഹങ്കാരത്തിന്റെ ഫലം ആപത്ത് : ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ

ഓർമ്മിച്ചില്ല. പുലിയാവട്ടെ തിരിഞ്ഞു നോക്കുകപോലും ചെയ്യാതെ കാട്ടിനുള്ളിലേക്ക് ഓടിമറഞ്ഞു.

മുനി ഈ സംഭവത്തെക്കുറിച്ച് ആലോചിച്ചു. ഈ പ്രവർത്തി ചെയ്തത് സാധാരണക്കാരായ ആരുമായിരിക്കില്ലായെന്നും ദൈവം ശമിച്ചുവെന്ന് ആരൊക്കെയും വിശ്വസിച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നു. ഇത് ചെയ്തതെന്നും ഉറപ്പിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം കണ്ണടച്ച് പ്രാർത്ഥിച്ചിരുന്നു. അത്സമയത്തിനിടയിൽ തന്റെ ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയാൽ കാര്യങ്ങളെല്ലാം തെളിഞ്ഞുവന്നു. അഹങ്കാരംകൊണ്ട് അന്ധനായ ഹനുമാനെ മുനിന്ദ്രൻ ശപിച്ചു. “സ്വന്തം ശക്തി അറിയാതെ പോകട്ടെ” എന്നതായിരുന്നു ശാപം. മുനിശാപംമൂലമാണ് ഹനുമാന് വളരെക്കാലം സ്വന്തം ശക്തി അറിയാതെ പോയത്. ഒടുവിൽ സീതാസേനകളെ കണ്ടു. ഒടുവിൽ സീതാസേനകളെ കണ്ടു. ഒടുവിൽ സീതാസേനകളെ കണ്ടു. ഒടുവിൽ സീതാസേനകളെ കണ്ടു.

## അക്ഷരശ്ലോകം സദസ്സിന്റെ ഉദ്ഘാടനം ഡോ. എം.ആർ. തമ്പാൻ നിർവഹിച്ചു



അക്ഷരശ്ലോകം സദസ്സിന്റെ ഉദ്ഘാടനം സംസ്ഥാന ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ. എം.ആർ. തമ്പാൻ നിർവഹിക്കുന്നു

തിരുവനന്തപുരം: സംസ്കാര ഭാരതം ട്രസ്റ്റിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ കവടിയാർ സർഭാവന അക്ഷരത്തിൽ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട അക്ഷരശ്ലോകം സദസ്സിന്റെ ഉദ്ഘാടനം സംസ്ഥാന ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ. എം.ആർ. തമ്പാൻ നിർവഹിച്ചു. ബി എസ് എസ് ചെയർമാൻ ബി എസ് ബാലചന്ദ്രൻ അധ്യക്ഷത വഹിച്ചു ചടങ്ങിൽ ബി എസ് എസ് ഡയറക്ടർ ജയശ്രീകുമാർ സാഗതം ആശംസിച്ചു. ബി എസ് എസ് അസിസ്റ്റന്റ് ഡയറക്ടർ സ്മിത മനോജ് കൃത്യജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തി. യുവജനോത്സവവേദികളിൽ മാത്രമായി ചുരുങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അക്ഷരശ്ലോകത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ കുറിച്ചും ചടങ്ങിൽ മുഖ്യ പ്രഭാഷണം നടത്തിയ വിദ്യാധിരാജ അക്ഷരശ്ലോക സമിതി സെക്രട്ടറി കെ.വേലപ്പൻ പിള്ള വിശദീകരിച്ചു. കവിയും നിരൂപകയുമായ നിർമ്മല രാജഗോപാൽ സംസാരിച്ചു.

# ‘നേച്ചർ ക്ലബ്ബ് വേൾഡ് വൈഡി’ന്റെയും കെ.എഫ്.ഡി.സിയുടെയും ആഭിമുഖ്യത്തിൽ വേൾഡ് ഫോറസ്റ്ററി കോൺക്രേവ്

**തിരുവനന്തപുരം:** ലോക വനദിനത്തോടനുബന്ധിച്ച് “നേച്ചർ ക്ലബ്ബ് വേൾഡ് വൈഡിന്റെയും കേരള വന വികസന കോർപ്പറേഷന്റെയും സംയുക്താഭിമുഖ്യത്തിൽ മാർച്ച് 21 ന് വേൾഡ് ഫോറസ്റ്ററി കോൺക്രേവ് സംഘടിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി.

തിരുവനന്തപുരം മാസ്കറ്റ് ഹോട്ടലിൽ നടന്ന വിപുലമായ പരിപാടി കേരള ഫോറസ്റ്റ് സെവലൻ്റെ കോർപ്പറേഷൻ ചെയർപേഴ്സൺ ലതികാ സുഭാഷ് ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. നേച്ചർ ക്ലബ്ബ് വേൾഡ് വൈഡ് ചെയർമാൻ ബി.എസ്. ബാലചന്ദ്രൻ അധ്യക്ഷനായിരുന്നു.

ഇനാഗുരൽ സെഷൻ, പ്ലീനറി സെഷൻ, ഇന്ററാക്ടിവ് സെഷൻ, വാലിഡിങ്ക് സെഷൻ എന്നിങ്ങനെയാണ് കോൺക്രേവ് സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടത്. വനംവകുപ്പ് ചീഫ് കൺസർവേറ്റർ ജോജി പി. മാത്തച്ചൻ ഐ എഫ് എസ്, കേരള വനം വികസന കോർപ്പറേഷൻ ഡയറക്ടർ കെ.എഫ്. ജ്യോതി, മുൻ മന്ത്രി എം.എം. ഹസ്സൻ, ഐ.ആർ.എൽ സെപ്റ്റി മാനേജർ ഡോ. ജെ.കെ. അനിൽ, ബി.എസ്.എസ് സോളാർ മിഷൻ ഡയറക്ടർ ബി.എസ്. ഗോപകുമാർ, കേരള സർവ്വകലാശാലാ ജ്യോഗ്രഫി വിഭാഗം മുൻ മേധാവി ഡോ. അനിൽകുമാർ, സംസ്ഥാന വാട്ടർ അതോറിറ്റി ജോയിന്റ് മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറും ജലവികസന മന്ത്രിയുമായ എ.എസ്.എസ്.എൻ.എ.ഡി മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ. ഡാർളി ഉമ്മർകോശി, പ്രൊഫ. ജി. ബാലചന്ദ്രൻ, സംസ്ഥാന ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ.എം.ആർ. തമ്പാൻ കൃത്യജ്ഞത വർദ്ധിപ്പിച്ചു. നേച്ചർ ക്ലബ്ബ് വേൾഡ് വൈഡ് പ്രോജക്ട് ഡയറക്ടർ ആർ ബിന്ദു സാഗതമാസംസിച്ച ചടങ്ങിൽ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ ലിനാമായുക്ത കൃത്യജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തി.

പരിപാടിയിൽ വിജ്ഞാനപ്രദമായ പ്രബന്ധങ്ങൾ ബന്ധപ്പെട്ട വിഷയങ്ങളിലെ വിദഗ്ദ്ധർ അവതരിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. വന സംരക്ഷണവും സാമ്പത്തികനേട്ടവും എന്ന വിഷയത്തിൽ എം.ജി കോളേജ് എക്കണോമിക്സ് വിഭാഗം മുൻ മേധാവി ഡോ. പി. കൃഷ്ണകുമാറും, മനുഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷം- മനുഷ്യനിർമ്മിതിയുടെ ബാക്കിപാലം എന്ന വിഷയത്തിൽ ബെത്തി എൻ.എസ്.എസ് കോളേജ് മുൻ പ്രിൻസിപ്പൽ വട്ടവിള ജയകുമാറും, പ്രകൃതി-വികസനം-ഭാവി എന്ന വിഷയത്തെ അധി

കരിച്ച ജലനിധി മുൻ മേധാവി ഡോ. സുഭാഷ് ചന്ദ്രബോസും, ആഗോള താപനത്തിൽ ഉഴലുന്ന കേരളം എന്ന വിഷയത്തിൽ കേരള സർവ്വകലാശാലാ എൻവയോൺമെന്റൽ സയൻസ് വിഭാഗം പ്രൊഫസറും ഡീനുമായ എസ്.എസ്.എൻ.എ.ഡി മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ. ഡാർളി ഉമ്മർകോശി, പ്രൊഫ. ജി. ബാലചന്ദ്രൻ, സംസ്ഥാന ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ.എം.ആർ. തമ്പാൻ കൃത്യജ്ഞത വർദ്ധിപ്പിച്ചു. നേച്ചർ ക്ലബ്ബ് വേൾഡ് വൈഡ് പ്രോജക്ട് ഡയറക്ടർ ആർ ബിന്ദു സാഗതമാസംസിച്ച ചടങ്ങിൽ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ ലിനാമായുക്ത കൃത്യജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തി.

കരിച്ച ജലനിധി മുൻ മേധാവി ഡോ. സുഭാഷ് ചന്ദ്രബോസും, ആഗോള താപനത്തിൽ ഉഴലുന്ന കേരളം എന്ന വിഷയത്തിൽ കേരള സർവ്വകലാശാലാ എൻവയോൺമെന്റൽ സയൻസ് വിഭാഗം പ്രൊഫസറും ഡീനുമായ എസ്.എസ്.എൻ.എ.ഡി മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ. ഡാർളി ഉമ്മർകോശി, പ്രൊഫ. ജി. ബാലചന്ദ്രൻ, സംസ്ഥാന ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ.എം.ആർ. തമ്പാൻ കൃത്യജ്ഞത വർദ്ധിപ്പിച്ചു. നേച്ചർ ക്ലബ്ബ് വേൾഡ് വൈഡ് പ്രോജക്ട് ഡയറക്ടർ ആർ ബിന്ദു സാഗതമാസംസിച്ച ചടങ്ങിൽ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ ലിനാമായുക്ത കൃത്യജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തി.

കരിച്ച ജലനിധി മുൻ മേധാവി ഡോ. സുഭാഷ് ചന്ദ്രബോസും, ആഗോള താപനത്തിൽ ഉഴലുന്ന കേരളം എന്ന വിഷയത്തിൽ കേരള സർവ്വകലാശാലാ എൻവയോൺമെന്റൽ സയൻസ് വിഭാഗം പ്രൊഫസറും ഡീനുമായ എസ്.എസ്.എൻ.എ.ഡി മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ. ഡാർളി ഉമ്മർകോശി, പ്രൊഫ. ജി. ബാലചന്ദ്രൻ, സംസ്ഥാന ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ.എം.ആർ. തമ്പാൻ കൃത്യജ്ഞത വർദ്ധിപ്പിച്ചു. നേച്ചർ ക്ലബ്ബ് വേൾഡ് വൈഡ് പ്രോജക്ട് ഡയറക്ടർ ആർ ബിന്ദു സാഗതമാസംസിച്ച ചടങ്ങിൽ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ ലിനാമായുക്ത കൃത്യജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തി.

കരിച്ച ജലനിധി മുൻ മേധാവി ഡോ. സുഭാഷ് ചന്ദ്രബോസും, ആഗോള താപനത്തിൽ ഉഴലുന്ന കേരളം എന്ന വിഷയത്തിൽ കേരള സർവ്വകലാശാലാ എൻവയോൺമെന്റൽ സയൻസ് വിഭാഗം പ്രൊഫസറും ഡീനുമായ എസ്.എസ്.എൻ.എ.ഡി മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ. ഡാർളി ഉമ്മർകോശി, പ്രൊഫ. ജി. ബാലചന്ദ്രൻ, സംസ്ഥാന ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ.എം.ആർ. തമ്പാൻ കൃത്യജ്ഞത വർദ്ധിപ്പിച്ചു. നേച്ചർ ക്ലബ്ബ് വേൾഡ് വൈഡ് പ്രോജക്ട് ഡയറക്ടർ ആർ ബിന്ദു സാഗതമാസംസിച്ച ചടങ്ങിൽ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ ലിനാമായുക്ത കൃത്യജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തി.

കരിച്ച ജലനിധി മുൻ മേധാവി ഡോ. സുഭാഷ് ചന്ദ്രബോസും, ആഗോള താപനത്തിൽ ഉഴലുന്ന കേരളം എന്ന വിഷയത്തിൽ കേരള സർവ്വകലാശാലാ എൻവയോൺമെന്റൽ സയൻസ് വിഭാഗം പ്രൊഫസറും ഡീനുമായ എസ്.എസ്.എൻ.എ.ഡി മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ. ഡാർളി ഉമ്മർകോശി, പ്രൊഫ. ജി. ബാലചന്ദ്രൻ, സംസ്ഥാന ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് മുൻ ഡയറക്ടർ ഡോ.എം.ആർ. തമ്പാൻ കൃത്യജ്ഞത വർദ്ധിപ്പിച്ചു. നേച്ചർ ക്ലബ്ബ് വേൾഡ് വൈഡ് പ്രോജക്ട് ഡയറക്ടർ ആർ ബിന്ദു സാഗതമാസംസിച്ച ചടങ്ങിൽ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ ലിനാമായുക്ത കൃത്യജ്ഞത രേഖപ്പെടുത്തി.